

CLUB

Taxa a
plătite la
No. 2247.

kereskedtség
kiadóhiv.

10. Telefon
Havonta 11
évre 600, e
földre: Hav
félvre 12, e
dátások díja
KELET az
dóság egyetű
Cikkeknek utá...
rás megjelölésével engedjük meg.

Disztér 2., I. em.

Dl Rámásetter Róbert

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Ára 5 lej

Börmentő
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
váltjuk. Főszerkesztő dr. Márton
Erő. Felelős szerkesztő János
Ferenc. Bucuresti szerkesztő H.
szegi Ernő, Strada Matei Milo 8.

Szombat, 1935. február 9.

5695. EV.
ADAR 6.

XVIII. EVF.
32. SZÁM.

Auboin távozása

Roger Auboin szerződése lejárt és a Banca Nationala az állammal egyetértve elhatározta, hogy nem újítja meg többé. A szakértő tehát mártól kezdve nem szólhat bele az állam pénzügyeinek irányításába és a Banca Nationala gazdálkodásába.

Auboin elmegy és sokan töprengenek a kérdés fölött: vajon szükség volt-e rá egyáltalán.

Hivatása lett volna, hogy őrködjék a lejáratlanság fölött. Hogy milyen eredménnyel tette ezt, azt bizonyítja a külföldi valuták ötven százalékos felára.

Az lett volna dolga, hogy vigyázzon a költségvetések egyensúlyára. A valóságban 1929 óta minden költségvetés deficitet zárt.

Az volt a rendeltetése, hogy teremtsen rendet az állam pénzügyi gazdálkodásában. Sajnos nem tudunk róla, hogy a pénzügyi ellenőr közreműködése mérsékelte volna a felesleges kiadásokat, hogy megakadályozta volna a milliárdok eltékozolását.

A jelek szerint tehát vagy szolgált jó tanácsokkal, de azokat nem vették figyelembe, vagy pedig az egyszerű statisztika szerepét töltötte be. Egyik esetben sem érte meg azt a havi 400 ezer lejt, amennyit a Banca Nationalának, illetőleg az államnak került.

Diplomáciai főiskola

A tőkefejek mai németországi konjunktúrája közepette kivételes elragadtatással olvashatjuk azt a hírt, mely szerint Alfred Rosenberg ur, a náci-diplomácia boszorkánymestere, ugynevezett diplomáciai főiskolát létesített, amelyben egyelőre nyolcvan náci-felnevelő fogja tanulni a német diplomáciai mesterfoglásainak rejtelmeit.

Miután semmi okunk sincs jót kívánni Hitler Németországnak, éppen ezért kívánjuk, hogy ez a legújabb német főiskola a legteljesebb sikerrel működjék, mégpedig ugyan abban a szellemben, amelyet Alfred Rosenberg ur reprezentál a Harmadik Birodalomban.

Teljes szívünkkel kívánjuk, hogy az a nyolcvan nebuló, aki Alfred Rosenberg ur diplomáciai főiskolájában a német külpolitika jövődi irányításának alapelveit sajátítja el ugyanolyan elvek és ugyanolyan sikerek mellett működjék a jövőben is, mint amilyen elvek és sikerek Alfred Rosenberg ur és az egész német diplomácia jelenlegi működését jelzik.

Ugyanis, ha a világ minden butasága és tudatlansága tudatosan fogott volna össze arra, hogy a Harmadik Birodalom a nemzetközi ellenőrzés és a nemzetközi elszigeteltség posványába vezesse: nem érhetne volna el olyan tükörfeltesen, olyan csaknem száz százalékosan a német birodalom külpolitikáj csodáját, mint ahogyan az a hitlerista Németország diplomáciájának sikerült.

Ennek a diplomáciai analabétizmusnak lett az eredménye az, hogy Szovjetország szoros gazdasági, kulturális és katonai szövetségbe került eladdig komoly riválissal: Franciaországgal, hogy a fasiszta Olaszország nemhogy a német fasizmus segítségére és támogatására sietett volna, hanem egy évtizedes antagonizmus után kibékült, sőt szoros szövetségbe lépett ugyan csak Franciaországgal s hogy végül az északi faj legárjabb reprezentánsa: Anglia, légi védelmi egyezményt kötött a fajtisztatlan Franciaországgal — a fajtiszt Németországra kárára és veszélyére.

A német diplomácia fenyegetései és korlátolt handabandázásai, neveltséges hísl gesztusai és fejtelten nagyvotakarásai Németországot olyan sziget varázsolták, amely körül az egész civilizált világ éber győzele koncentrálódik s egy ténylegesen kirobbanó háború esetén tényleg az egész civilizált világot találja szemben magával. Ha ezt a diplomáciai szellemet óhajtja Alfred Rosenberg ur a maga új és remél-

Az új pénzügyminiszter lemondott a petróleum- és cukor eladásának monopolizálásáról

Kétmilliárdos megtakarítás keresztülvitelét határozta el a kormány az államháztartásban

Február 11-től kezdődőleg minden kinevezés és előléptetés megszűnik az állami hivatalokban

A fogyasztási, forgalmi és fényüzési illetékek emelését határozták el

Bucuresti, február 8. (Az Új Kelet tud.) A kormány tagjai ma délelőtt 9 órakor minisztertanácsra ültek össze, amelynek napirendjén a jövő évi költségvetés összeállítására szentelt. Victor Antonescu, az új pénzügyminiszter, jelentést tett az eddigi előkészítő munkálatokról, majd kifejtette, hogy az 1935-36. évi költségvetést csak abban az esetben tudja összeállítani, ha az összes miniszterek magukra vállalják tárcáik büdzséjének jelentékeny megszorítását. A személyzeti kiadások lecsökkentése conditio sine qua nonja annak, hogy a kormány olyan költségvetési tervezetet tudjon a parlament elé terjeszteni, amely a költségvetés hiányosságait magán viseli. Indítványozta a minisztertanács a következőket határozta el:

Kinevezési és előléptetési tilalom

1. Az 1935-36. évi költségvetésnek kétmilliárdos megtakarítást kell eszközölnie a folyamatban levő budgettel szemben. Ennek elérése érdekében az összes minisztériumok kiadásait csökkentik.

2. Február 11-től, tehát hétfőtől kezdve semmilyen új kinevezés vagy előléptetés nem eszközölhető sem a ma betöltetlen, sem az esetleg később megüresedő állásokban. Ez vonatkozik az állami, a megyék és községek hivatalaira, valamint az állammal összefüggő összes vállalatokra és intézményekre, mint a monopoli, az erdőpénztár, stb. Egyszóval a kinevezési és előléptetési tilalom az összes közhivatalokra és az állammal összefüggő intézményekre kiterjed. Ezt az intézkedést az egész jövő költségvetési év folyamán fenn fogják tartani.

3. Az esetleg időközben megüresedett állásokba, melyeknek betöltése feltétlenül szükséges, más ügyosztályokból vagy hivatalokból fognak munkaerőt áthelyezni. Február 11-től kezdve a jövő költségvetési év lejártáig semmilyen közhivatal vagy az állammal összefüggő intézet, megye vagy község nem vásárolhat ingatlanokat, nem kezdhet el új építkezéseket és csak a már megkezdett munkálatokat fejezetheti be.

Ez a minisztertanács határozat — amennyiben becsületesen végrehajtják — csakugyan alkalmas arra, hogy néhány milliós megtakarítást eszközöljön az államkasszában. Egy évvel ezelőtt Slavescu akkori pénzügyminiszternek a legkeservesebb harcok árán sem sikerült keresztülvinni, hogy az egyes tárcák vezetői a tízszázalékos redukcióhoz hozzájáruljanak. Most Antonescu csak azzal a kikötéssel vállalta a pénzügyminisztérium vezetését, ha ehhez a tíz százalékos redukcióhoz kollégái már eleve hozzájárulnak. S minthogy a pénzügyminisztérium költségvetésének az egész kormány sorsát ve-

szélyeztette, a kormány tagjai kénytelenek Antonescu követeléseit teljesíteni.

Kísérletek a bevételek fokozására

A megtakarításokkal egyidejűleg a kormány kísérletet tesz arra, hogy felfokozza az állam bevételeit. Ebből a jövő évi költségvetése az egyes adóknak felemelését fogja hozni. A pénzügyminisztériumban tartott megbeszélések eredményeképpen az egyes adók emelésétől eltekintettek és eivben elhatározták az indirekt adók felemelését. A minisztériumban most végeznek számításokat abban az irányban, hogy milyen bevétel-többletet jelentene az államnak a fényüzési adó újabb emelése. A forgalmi adót ugyan csak felemelik, de nem általánosságban. Azokat az árúkat fogják elsősorban figyelembe venni, amelyek nem elsősorban szükség-letűek. A bélyeg és beiktatási illetéket felemelik. A kérvényekre ismét tisztejes bélyeg kell majd ragasztani. A jogi aktákra ugyan csak a régi illetékek ragasztandók, amelyeket az elmúlt évben valamelyes mértékben csökkentettek. Ebben elhatározták a fogyasztási illetékek felemelését is és ezzel kapcsolatosan vita tárgyát képezte Slavescu volt pénzügyminiszternek az új monopoli-umok létesítésével kapcsolatos terve. Antonescu ebben a kérdésben, a jelek szerint, nincs egy véleményen elődjével. A petróleum árusításának monopoliáról a petróleumtermelők intervenciójának eredményeképpen lemondott a pénzügyminiszter. Ami a cukor-eladás monopolizálásáról, Antonescu pontos kimutatást kért arról, hogy ez a monopoli-um milyen bevételi többletet hozza az állam számára. Ugyanakkor annak megállapítását kérte, hogy vajon a monopoli-um létesítése nem vonná-e maga után a cukor árának drágulását. Ebben az esetben ugyanis Antonescu el fog tekinteni a monopolizálásról, mert a cukor árának drágulása a fogyasztás csökkenését, tehát a fogyasztási illetékei-jevedelemnek a csökkenését is vonná maga után. Hasonlóképpen kérte Antonescu, hogy készítsenek kimutatást számára a kávé-eladás esetleges monopolizálásából várható bevételekről.

Mironescu megtartja mandátumát

Bucuresti, február 8. Mironescu levelet intézett Leonte Moldoveanu szenátus elnökhöz, köszönetet mondva a szenátusban tartott megleghangu beszédéért. A Curentil ehhez megjegyzi, hogy Mironescu leveléből az a következtetés vonható le, hogy a szenátus állásfoglalása következtében nem marad meg lemondása mellett és megtartja mandátumát.

VILÁG TÖREK

Külpolitikai figyelő

A londoni egyezmény. Szegény szenzációra éhesek. Már olyan rég óta nem volt örömlük. Semmi művészi szenzáció. Még karácsony körül adták a legutolsó nagy premiereket. A nagy kiállítások ideje is elmult. A politikában sem történt rég óta semmi idegizgató; a román egyezményt már régen várta mindenki. Ugyhoggy szegények kénytelenek voltak megelégedni Hartmannk a Lindbergh-bébi állítólagos gyilkosságának perével és egy repülőgépről a tengerbe hullott hatalmas aranyküldemény történetével. Most végre kaptak szenzációt, most már nem sajnálatra méltóak. Hatalmas diplomáciai szenzációt kaptak a londoni egyezményről. És annál érdekesebb a londoni egyezmény, mert a világsajtó nem volt egyáltalában bizakodó a tárgyalások megkezdése előtt.

De nem csak váratlan, nem csak szenzáció, de nagyon nagy fontosságú is a londoni egyezmény. Többoldali légi egyezményt kötöttek, illetve egy ilyen egyezmény megkötését ajánlották Londonban az angolok és a franciák, amelynek első aláírói ők maguk voltak. Légitámadás esetén az angolok nem maradnának semlegesek tehát. Beavatkoznának Nyugateurópa ügyébe. És az angol beavatkozás békegarancia. — Ezért nagy jelentőségű az új légi egyezmény. Mert a közelmúltban született és még gyámoltalan biztonságérzetünket növeli.

Es a franciák számára ez a légiszerződés egy általános természetű katonai egyezmény értékevel ér fel. Mert a franciákat a németek csak a levegőben támadhatják meg. A szárazföldi francia határt olyan gigantikus vasbeton építmény védi, hogy arról felül nem is lehet támadásra gondolni. A francia fal összehasonlíthatatlan ellenállóbb, mint a kínai fal. Szárazföldön csak kerülő uton, Svájcban vagy újból Belgiumon keresztül támadhatnának a németek, de ezeket a kis határokat könnyű védeni.

A franciák számára így tehát nagyon nagy gyakorlati értéke van az új szerződésnek. De emellett ez a francia politikai életnek is hízeleg. A francia politikai elképzelés nagy diadalát jelenti a londoni többoldali egyezmény. Ezt a szerződési rendszert Briand találta fel, amelynek első láncszeme a locarnói egyezmény volt. Barthou folytatta ezt a politikát a keleti paktum eszméjének felvételével és Laval is ugyan ezen az uton járt, mikor Rómába utazott. Francia győzelem tudatában is irnak a francia újságok majdnem kivétel nélkül.

Es Hitlernek nincs módjában, hogy ne csatlakozzon a londoni egyezményhez, amelyet Belgium és Olaszország egész biztos alá fognak írni. Nem teheti, hogy ne írja alá ezt az egyezséget, mert ez önkéntes izoláltságot, diplomáciai öngyilkosságot jelentene. Vagy legalább határozott nemet mondhat. Lázasan is dolgoznak Berlinben a német állásponth meghatározásán.

Ez a londoni mű. De csak ez. A leszerelés kezdetében, mint ahogy azt vártuk, csak elvi jelentőségű kijelentéseket tettek, de amelyek azért még is utat nyitnak, ha nem is jelentenek kész eredményt. A mindent megakadályozó vita akörül forgott, hogy először kell-e Németországnak visszatérnie Népszövetségbe, aláírni a keleti és római egyezményeket és csak azután tárgyalni a fegyverkezésekről, vagy pedig fordítva. Most megszűnt ez a vita. Egyszerre tárgyalják majd az egész kérdés komplexumot. Nem ragaszkodnak a versaille szerződés katonai szakaszaihoz, hogy fájhatott ez Lavalnak, de csak szerződések, új szerződések által engedélyezett fegyverkezéseket ismernek el.

Nem sikerült elintézni még más valamit sem. Laval tökéletesen szeretne volna a locarnói egyezményt, amely szerint Anglia, Olaszország, Belgium és Németország garantálják a francia-német határt. E szerződésnek a nagy hibája ugyanis az, hogy támadás esetén nem atomatikusan köteleli a garantáló feleket, a megtámadott segítségre. Támadás esetén a Népszövetség kötelessége a támadás tényének megállapítása és csak azután következhetik a segély-

ek

...fostak el Szovjet-országban

7. (Rador.) A Don-álíó rablóbandát foglalkosságot és 45 betű

...k egy pincérnő Angliában

7. (Rador.) A leeda...ban felakasztották...egy londoni pincérnő...ítéltek halálra.

...egy spanyol...gözös

(Rador.) A Juan Bap...gépében bekövetke...elsüllyedt Munda...erész vízbefullt.

...ovietek hetedik...SSZUSA

7. (Rador.) Tegn...szovjet hetedik kong...lésen megválasztották...bízottságot, amely...megválasztották kö...Molotov, Kalinin...valamint számos...és művész.

...dién hirdetnek...auptmann...ében

7. (Rador.) Való...keden mond ítéletet...A Lindbergh-gyer...nál leírta a védelem...veszik tanulmányoz...hozzátoldtak ahhoz...kárára meghamisít...

...hozott a ciuji...„Népakarat”...késztelt elien

Új Kelet tud.) A ciuj...aita Sára Zoltán jog...kereskedelmi akadé...A két fiatalember...a szerkesztésükben...címiú hetilap 1934. évi...akartak megjelenté...kijelentéseket tartal...annak idején kiczen...lapot betöltötte, a ké...hadbírósg vád alá he...

Sára Zoltán, aki su...a Zsidókörházban...hadbírósg azonban...letárgyalta. A két...ítéletet, amely...távollatában 5 évi...pénzbüntetésre, 10...re és Vince János...ezer lej pénzbünteté...jogvesztésre ítélte. A...letartóztatták. Sára...parancsot adtak ki...megfellebbezték.

...fontal emelkedett...yi költségvetés

(Rador.) A hadügy...költségvetési terve...melkedést mutat az...orning Post leszögezi...sszegeket a gyalogos...talására fogják for...ondon légi védelmére...osztatok felszerelé...

...és Lapidató R. T...a Baron L. Pop 18...: 977.

...URÁY

nyújtás. Az automatikus segítség gyorsabb és biztosabb. Ebben az irányban akarta La-val tökéletesíteni azt a nagy horderejű szerződést. Es kétségkívül sok rónia van abban, hogy a népszövetségi eszme legmelegebb védője Franciaország akar így át lépni a genfi fórumon. De nem sikerült át lépnie, az angolok még több kontinentális közönségséget nem akartak vállalni. Es Laval is megelégedhetett azzal, amit elért, nagyon meglehetően elégedve a légiyezésével.

— Az az egyezés pedig olyan nagy jelentőségű, hogy lehetetlen lett volna, hogy a másik oldalon ne kísérjék rosszakaratu megjegyzésekkel. Azt állítják, hogy ezzel a francia szövetségi rendszer felbontásának tekinthető. Ezek után a franciák annyira biztonságban érik magukat, hogy a kisantantot és Oroszországot cserben fogják hagyni, mint alkire nincs már szűkségük.

De nyilvánvaló, hogy Barthou, aki emlékeztetés utazásainak a kapcsán oly szorosra fűzte a kisenntente és Franciaország között a kapcsolatokat, amilyenek azelőtt még soha sem voltak, aki az orosz barátságot kiépítette, igen szilárd valóságokra épített. A kisenntente akkor erősödött meg, mert akkor lett szoros államszövetség és Oroszország is akkor vált „Európa-képessé”. A két békét védő nagyhatalom szövetsége Franciaországgal magától értetődő dolog volt. Es most is az. Jól tudják Párisban, hogy soha sincs elég békegarancia abban az Európában, amelynek közepén Hitler áll.

A jugoszláv választások és a diktatura. Igen nagy reményeket fűzött Jetics kormányzói működéséhez a demokráta Európa. A demokráciához való visszatérést várta Jetics-től. új választásokat. Az új választásokat ki is írta, de csak nagyon óvatosan közeledik a demokráciához. A régi választási rendszert tartja fenn, ami azt jelenti, hogy az kerül be a parlamentbe, akit a kormány akar, vagy megtűr. De még is közeledik a demokráciához, mert mérsékelt és kisszámú ellenzékét meg fog tűrni. Az Uzonovics féle parlamentben csak a kormány által akart elemek foglalnak helyet. Jetics parlamentjében szerepet fog játszani a megtűrt ellenzék is. De természetesen, hogy ettől eltekintve a főkülönbség az új és régi parlament között az lesz, hogy az Uzonovics-pártiakat Jetics-pártiakkal cserélik fel.

Roosevelt veresége után. Habár a londoni tárgyalások háttérbe szorították és kisebbítették Roosevelt első nagy vereségének jelentőségét, a világsajtó még is még mindig foglalkozik vele. Most még világosabban látszik, mint a mult héten, hogy reakciós elemek tették lehetetlenné az Egyesült Államok csatlakozását a hági döntőbíróvási egyezményhez. Ezt a legjobban a német sajtó kitérő öröme bizonyítja. Es az is, hogy Roosevelt javaslata elleni támadást Amerikában a német érdekeltségű Hearst sajtó vezette. A francia sajtó, amely biztos volt Roosevelt győzelmében, természetesen, csalódottan és lehangoltan ír. Es okkal, mert most jó időre elvesztették a franciák egy esetleges segítő társukat a béke megszervezésében.

A nagy pénzügyi és a béke biztosítása. Európa ügyeinek rendezésére a szerződési rendszerek kiépítésétől, a fegyverkezési kérdés valamelyes rendezésétől, de nem kisebb mértékben a pénzügyek normalizálásától is függ. A pénzügyek érdeklik Flandint. Ebben a kérdésben akart valami eredményt elérni. Ezért kísérte el Laval Londonba. De úgy látszik kísérlete eredménytelen maradt, pénzügyekről nem beszélnek a londoni egyezményvel kapcsolatban. Flandin meg akarta győzni az angolokat az aranyalaphoz való vissztérés szűkségességéről. De épp most, mikor a dollár újra ingadozni kezd, nem lehetett erről a kérdéseről beszélni Londonban. De jó jel, hogy ilyen természetű gondolata támadt Flandinnak, még ha nem is sikerült eredményt elérni. Csak akkor szoktak az aranyalaphoz való vissztérésről beszélni, amikor a politikai légkör tisztult, vagy legalább is nem fenyegető. R. J.

— Újra Kalint választották meg a szovjet végrehajtó-bizottsága elnökének. Párisból jelentik: Moszkvából jelentés szerint összeült a szovjet új végrehajtó bizottsága. Elnökké újra Kalint választották s meg erősítették Molotov-val az élen a népbiztosok tanácsát resszortjalk vezetésében.

— A rendőrség lemondatta La Plata argentinai város kormányzóját. Buenos Ayresből jelentik: La Plata város rendőrsége felbontott és megszálta a kormányzó épületét. A mozgalom oka volt, hogy a demokráta párt kizárta tagjai sorából a kormányzót, a rendőrség pedig a demokráta oldalán állott. A kormányzó erre kénytelen volt lemondani.

Hóban és hidegben NIVEA érdes bőr ellen

Ez az időjárás megköveteli a bőrnek különös megóvását. Ezért védekeztek! Minden este — de nappal is, mielőtt a szabadba kimenne — arcot és kezeit Nivea-creme-vel dörzsölje be. Így az Ön bőre sima és bársnyos marad, es azt a gyöngéd és finom kinézést kapja, amit a fiatalágnál úgy megszodolunk. Nivea-Creme nappali és éjjeli krém egyaránt. NIVEA-CREME: Dobozokban: Lei 16.00-72.00 / Tubusokban: Lei 30.00, 45.00 BEIERSDORF & Co., S. A. R., BRASOV

A liberálisok bocskorral és kesztyűvel megrakott szekerei, amelyek győzelemre vitték a nemzeti parasztpárt jelöltjét az ismaili választásokon

Bucuresti, febr. 8. (Az Uj Kelet tud.) A kamara büffjében az ismailmegyei választásokról folyik a vita. A liberális pártnak kellemetlen meglepetés volt ez a választás, amelyből a nemzeti parasztpárti Ghelmegeanu került ki győztesen. A kormánypárt tizenkétezer szavazatával szemben Ghelmegeanu tizennégyezret kapott.

Mindez nem akadályozta meg a belügyminisztériumot abban, hogy a választások után kommunikét adjon ki és abban megmagyarázza, hogy a számbeli kimutatás ellenére az ismaili választások a liberális párt győzelmét jelentik.

Misu Ghelmegeanu most érkezett vissza Beszarabiából és fogadja a gratulációkat. — Bravó, Misu, bravó, Misu! Hát ezt hogy csináltad? — kérdi egy „pártonkivüli” barátja, a volt földművelésügyi alminiszter.

— Mit, bravó! — szól közbe Bejan, az ifj liberálisok egyik legtekintélyesebb oszlopa — hát önök nem olvasták Dimitriu államtitkár hivatalos kommunikétjét, melyből kitünik, hogy a győzelem a miénk? Ghelmegeanu promt válaszol:

— Ha Sergiu Dumitriu barátom azt hiszi, hogy ez győzelem, én mint jóbarátja, neki is, önnek is, szívből kívánom, hogy minél több ilyen sikert arasson a liberális párt.

— A választások ezalkalmalmi szabadok voltak — folytatja Ghelmegeanu. A kocsi szabadon közlekedhetett, a falvakat nem helyezték zárlat alá kolera miatt, sőt a választók is nagyobb kockázat nélkül juthattak el az urnáig. Ha történt valami, az a kesztyűkkel és a bocskorokkal történt... A körülállók kíváncsian emelik fel fejüket az utolsó rejtélyes szavak hallatára. Ghelmegeanu mosolyog, majd így folytatja:

— Az történt ugyanis, hogy a választások előtt három nappal a megye egyik szenátora egy költő kíséretében bejárta kocsin az ismaili falvakat. A kocsi bocskorokkal volt megtöltve. Utának, egy másik szekérben kesztyűk voltak felhalmazva. A kormánypárt jelöltje a faluba érve, megtartotta beszédét, amelynek elhangzása után harsány hangon így szólott a körülállókhoz:

- Kinek nincs bocskora a faulban?
- Nekem! — harsogott fel az első válasz. A többi magától jött:
- Nekem sincs, nekem sincs!
- Járásbír ur, — szólott komoly hangon a kormánypárti jelölt a helyi hatóságokhoz — jegyezze föl őket. Amikor elkészült a lista, a szenátor szól a néphez:
- Hát kesztyűtök van-e?
- Nincs! Nekem sincs, nekem sincs!...
- Irja fel őket.

A végén az egyik paraszti merészségében

ANTON ROSENZWEIG
zsidó könyvkereskedés — ספרים האנדלווג
Cuj, Piaja Mihai Viteazul 37.

odáig ment, hogy a szenátornak így szólott: — Uram, én egy jó, tartós bocskort akarok, engedje, hogy kiválasszam magamnak.

Sztrájkra készül az országos ügyvédszövetség

Ha módosítják a törvényt, proklamálják a sztrájkot

Bucuresti, február 8. Az országos ügyvédszövetség választmánya tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a vidéki kamarák dékánjai is résztvettek. Határozati javaslatot szavaztak meg, amely helyesli a szövetség igazgatósága által kiadott hivatalos közleményt, állást foglalva az ügyvédtörvény módosítása ellen és kimondja a módosítás megtörténte esetén az általános ügyvédsztrájkot, felhatalmazva a szövetség elnökét, hogy az erre legalkalmasabb időpontot megállapítsa. Elhatározták, az ügyvédkép-

velők összehívását, hogy alakítsák meg külön csoportjukat a parlamentben és ne engedjék meg a jelenlegi ügyvédtörvény megváltoztatását. Tejhatalmat ad az elnökségnek más intézkedések megtételére is az igazgatóság gáltatás magasabb érdekeinek védelmére, amelyeket súlyosan érintene a törvény módosítása. Biztonságot választottak, amelye határozatokat a miniszterelnök, az igazságügyminiszter és a törvényhozás két háza elnökeinek tudomására hozza.

Select Mozgó **MARTHA EGGERTH** Select Mozgó
legújabb szenzációs filmje:
A bécsi csalogány
a csodáshangu művésznő karrierjének legjobb filmje, mely THEREZE KRONES világhírű bécsi énekesnő szerelmi regényét mutatja be.

Junius harmadikán ül össze a nyílt szavazással választott délszláv parlament

Meghosszabbítják a jelenlegi költségvetést és felelemlik a mandátumok számát

Belgrad, február 8. A belgrádi kormány házfelosztató határozata nem lepte meg a politikai világot. Az előzmények után nyilvánvaló volt, hogy Jetics nem férhet össze Uzonovics-csal és az Uzonovicsot támogató kisebb politikai alakulatokkal. Megnehezítette a kormány helyzetét az is, hogy a radikálisok nem vállaltak szerepet a kormányzásban, sőt nyíltan ellene is fordultak a kormánynak. Ilyen körülmények között Jetics a jelenlegi törvényhozótestülettel nem is kormányozhatott s így a parlament feloszlását és az új választások kiharását elrendelő rügenstanácsi rendelet várható volt.

lemény alakult ki, hogy a nyílt szavazással választott törvényhozói testülettel a diktatúrát felszámolni nem lehet s jobb volna talán, ha az ellenzéki pártok nem is vennének részt a választásokon. Különösen a radikálisok, a klerikálisok és a mohamedánok gondolnak arra, hogy távolmaradásukkal kétségessé teszik a választások értékét

Az új választásokat, mint már jelentettük, május 5-re tűzték ki. Az eddigi 305 mandátum helyett most 368 lesz. A házfelosztató ukáz szerint az ujonnan megválasztott törvényhozótestület junius 3-án ült össze. Addig a jelenlegi költségvetést meghosszabbítják, hogy az ex-lexet elkerüljék. A szavazás nyílt lesz.

— Leszerelési dokumentum. Londonból jelentik: A Vickers-gyárban tizenkét nagy bombavető repülőgépet építenek Újzeland légi flottája kiegészítésére. A gépek rövidesen elkészülnek s akkor hír szerint Újzeland újabb rendelést eszközöl.

— Havazások várhatók. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint élénk északi, északkeleti szél mellett egyes helyeken, főleg nyugaton és délen havazások várhatók. Az éjjeli lehűlés — 10 fok körül lesz, míg a nappali hőmérséklet csak kevéssel alacsonyabb, mint ma.

1933 januárjában denburg és Hitler...
nok számára válik...
hogy milyen anyag...
férfi politikai egzis...
rint egyiküknek sen...
De úgy Hindenburg...
tartaniok kellett b...
amelyek pártjait b...
volna a nyilvánossá...
ben milliőről volt...
nak elkerülhetetlen...
vetkezmenyeiről. A...
volt. Mig a hívők...
annál erőteljesebben...
A sajtó tudomást...
egyes tartományi p...
tű váltókat nem t...
rült, hogy a porosz...
gáinak adós maradt...
csonyi borraloval...
karácsonyi érzések...
kázta. Az SA...
végig az országot...
sen maradtak, mer...
niök. Ezekre a téli...
keze írta meg kés...
néhány kétségbees...
ta, hogy elégedjen...
miniszteri székkel...
merően követelése...
pusztulnak. Tizenk...
egy félmilliárd le...
1933-ban ugyancsal...
millióra. A pénzsz...
szavazatainak viss...
iparnak elment a k...
fizessen. A másik o...
ő szocialista barát...
alík komolyan vet...
nak radikális köve...
bornokkal és kanc...
akartak együtt dol...
jön hatalomra — n...
közök — ugy nem f...
sait megfizethetn...
részvénykettjeike...
sároltatni és szan...
ami napjainkban...
igazabb álma. Hitle...
zetből kikászolóh...
ra kellett orientál...
uton remélhetne an...
geinek teljesítését.

A másik csoport...
gött állott, már e...
volt szokva a szan...
ból élt. A keletelb...
fias ürügyet talált...
„meg kell akadály...
retérését” és ehne...
szükség, mert a n...
csak ily módon leh...
A köztársaság néh...
cellázott, másokat...
nába. Neudeck a...
egyike volt azokn...
a porosz kormány...
sen értéktelennek...
alkalmazkodva, a...
tették az ugyneve...
amely „a szegény...
kellett volna siess...
azonban utána, h...
a junkerek ebből...
rasztek helyett. E...
és a szocialisták k...
tagban, hogy parl...
ság vizsgálja fell...
Es így kiderült, h...
ezer hektár földet...
az államtól, míg...
számára 340 ezer

EMIL LUDWIG:

HINDENBURG UTJA A CSASZARTÓL HITLERIG

XV.

Hindenburg barátainak százmillió panamája

Megbukik a héthetes Schleicher-kormány is

1933 januárjában a két főszereplő: Hindenburg és Hitler magatartása csak olyanok számára válik érthetővé, akik tudják, hogy milyen anyagi alapokra épült a két férfi politikai egzisztenciája. Személy szerint egyiküknek sem volt szüksége pénzre. De úgy Hindenburgnak, mint Hitlernek tartaniok kellett bizonyos teleplezésektől, amelyek pártjaik gazdálkodását felfedték volna a nyilvánosság előtt. Mindkét esetben milliókról volt szó, milliókról és azoknak elkerülhetetlen erkölcsi-politikai következményeiről. A Hitler esete egyszerűbb volt. Míg a hívők kezdtek visszavonulni, annál erőteljesebben léptek elő a hitelezők. A sajtó tudomást szerzett arról, hogy egyes tartományi pártvezetők nagy összegű váltókat nem tudtak beváltani. Kiderült, hogy a porosz parlament terem-szolgáinak adós maradt a náci-frakció a karácsonyi borralalával és aki Németországban karácsonyi érzéseket megsért, nevét kockáztatja. Az SA perselyekkel koldulta végig az országot. A gyűléstermek üresen maradtak, mert nem volt mivel fűteniük. Ezekre a téli hónapokra visszaemlékezve írta meg később az Angriff, a párt néhány kétségbeesett barátja azt tanácsolta, hogy elégedjenek meg mégis néhány miniszteri székkel, mert ha kitaranak mereven követeléseik mellett, úgy éhen pusztulnak. Tizenkétmillió márka (mint egy félmilliárd lej) volt a tartozás és 1933-ban ugyancsak szükség volt néhány millióra. A pénzügyek egyik oka Hitler szavazatainak visszaesése volt. A nagyiparnak elment a kedve attól, hogy tovább fizessen. A másik ok Gregor Strasser és az ő szocialista barátainak előretörése volt, akik komolyan vették Hitler programjának radikális követeléseit, a szociális tábornokkal és a kancellárral: Schleicherrel akartak együtt dolgozni. Ha Hitler nem jön hatalomra — mondották a nagyvállalkozók — úgy nem fogja pártjának tartozásait megfizetni és mégkevésbé az ő részvénytartóit az állam által megvásároltatni és szanálni ezzel a nehézipart, ami napjainkban a gazdag emberek legigazabb álma. Hitlernek, hogy ebből a helyzetből kikászolódhassék, döntő módon jobbra kellett orientálódnia, mert csak ezen az uton remélhette anyagi és hatalmi szükségének teljesítését.

A junkerek gyakorlata a „szanálásban”

A másik csoport, amely Hindenburg mögött állott, már egy évszázad óta hozzá volt szokva a szanáláshoz. Ugyszólván abból élt. A keletelbi junkerek azt a hazafias ürügyet találták ki a multban, hogy „meg kell akadályozni a lengyelek előretörését” és ehhez állami pénzekre van szükség, mert a nem jövedelmező javakat csak ily módon lehet porosz kézben tartani. A köztársaság néhány ilyen birtokot parcellázott, másokat átvett az állam tulajdonába. Neudeck a hindenburgi uradalom egyike volt azoknak, amelyeknek átvételét a porosz kormány megtagadta, mert teljesen értéktelennek látszott. Az új divathoz alkalmazkodva, a háború után megteremtették az úgynevezett „Osthilfe” alapot, amely „a szegény parasztok” segítségére kellett volna siessen. Senkinek nemzett azonban utána, hogy hány milliót kaptak a junkerek ebből a pénzből az inséges parasztok helyett. Egyszer aztán a centrum és a szocialisták keresztül vitték a Reichstagban, hogy parlamenti vizsgáló bizottság vizsgálja felül az Osthilfe kérdését. És így kiderült, hogy 12 ezer paraszt, 230 ezer hektár földdel 69 millió márkát kapott az államtól, míg 722 junkeri nagybirtok számára 340 ezer hektár föld mellett 60

millió jutott. Von Oldenburg-Januschau, Hindenburg barátja és szomszédja, egymagában 621.000 márkát kapott három birtokának szanálására, a pénzből egy negyedik birtokot vásárolt és aztán mind a négygyel ismét szanálásra jelentkezett. Egy zitzewi ur ugyancsak új birtokot vett magának azon a pénzen, egy kwasti birtokos, aki mindenét elkártyázta, negyedmiliót kapott azzal az indoklással, hogy egykori birtoka évszázadokon át családi vagyon volt. Egy másik versenytárlót rendezett be magának az Osthilféből és egy junker, akinek birtokait már négyszer szanálták, az ötödik bukás alkalmával tíz éves leánya javára árvereztette el az állammal a földeket. Volt közöttük olyan is, aki a pénzzel Montecarloba utazott, mindent elveszített s visszajött az országba, hogy új igényekkel lépjen fel az állammal szemben.

Pénzügyi botrány küszöbén

Mindez egyelőre csak a vizsgáló bizottság tagjai előtt volt ismeretes. Az élelmezési miniszter — természetesen ismét egy junker — igyekezett a dolog kipattanását, a tisztviselő hallgatási kötelességére való hivatkozással megakadályozni. De már késő volt. A botrányból politikai fegyver lett, még pedig nem annyira a nép fegyvere az urakkal szemben. Schleicher tábornok ellenfelét, Hugenberget fenyegette kompromittáló számok nyilvánosságra hozatalával. A teljesen junker-ellenes néphangulat közepette egy nagystilű parlamenti vizsgálat olyan következményeket vont volna maga után, amiket a junkerek kétszáz év alatt nem éltek meg. A Hindenburgoknak, akik ajándékképpen kapták birtokukat és azt egy magánygyűjtés során felhozott 450 ezer márkás segélyből szanálták, semmi közük nem volt az Osthilfehez. Legfeljebb attól kellett tartaniok, hogy barátaikat és hiveiket a nyilvánosság előtt meghurcolják. Schleicher minden esetre figyelmeztette Oszkárt, hogy a kér-

Schleicher fecseg, ellenfele hallgat

Schleicher felfigyelt az ellen-nyomásra, észbe jutott, hogy ő katona és elhatározta, hogy harcolni fog. Ha a Reichswehrtábornokokból alkotott testőrségével falhoz tudja szorítani az urlovast, úgy pozícióját nem rendítheti meg többé semmi, mert a másik riválisát, Hitlert az öreg ur amugy sem hozza hatalomra. Schleicher azonban fecsegett, egyre fecsegett és ez lett a végsze. Miért kellett neki elmondania egy szocialista vezér előtt, hogy Oskar von Hindenburg tábornokká való előléptetését akarja mindenáron kicsikarni s hogy ő ezt nem engedi, mert Oskar előtt még sok rangidős vezérkari tiszt áll? Miért mondotta meg Strassernek, hogyan nyilatkozik Hindenburg Hitler felől magánbeszélgetéseiben? Miért beszélt el a junkereknek, hogy a keletporoszországi deficités nagybirtokok feldarabolását tervezi?

Schleicher fecsegett, ellenfele azonban Oldenburg-Januschau hallgatott és cselekedett. A neudecki szomszéd a téli hónapokra ugyancsak Berlinbe költözött; a főváros melletti vadászterület mellett, ahol Hindenburg vadászgatott, kisbirtokot vásárolt magának, kocsját rendelkezésére bocsátotta barátjának, és karácsony táján memorandumot küldött az összes katonatisztekhez, akiknek valamilyen közük volt a földbirtokhoz, vezérük: Schleicher tábornok „agrár-bolsevizmusáról”. A Landbundot felheccelte, hogy demonstráljon „a mezőgazdaságnak a nemzetközi kivitelű ipar érdekében történő kifosztása” ellen. Hin-

dés parlamenti vitája során valamelyik szocialista felvetette a neudecki birtok örökségi illetékeinek kérdését is.

Hindenburg Oszkár elfordul Schleicher-től

De mielőtt még közbeléphetek volna, egy centumpárti képviselő a bizottságban kimutatást olvasott fel, amelyből kiderült, hogy az Osthilfe pénzeinek 70 százaléka a junkereknek jutott s hogy akárcsak a multban, ma is 13 ezer család él 62 millió német verejtékes munkájából. Oszkár von Hindenburg, aki szerette volna a botrányt elkerülni, elszakadt régi barátjától, Schleicher-től és Papenhez csatlakozott, aki segítséget ígért, ha ismét hatalomra kerülne.

Egy építész ötlete megkondítja a helyiherangot Schleicher-kormányánál

Hitler anyagi gondjai és a junkerek körüli pénzügyi botrány döntő módon befolyásolták 1933 januárjában az események alakulását. Talán még így is minden másképpen történik, ha egy építésznek nem jut eszébe, hogy a szép, de régi elnöki palotát át kell alakítani. Hindenburg néhány hónapra átköltözött a kancellári palotába és ott barátját, Papent találta meg, aki a kancellári lakásban maradt, mert az új kancellár, Schleicher nem tartott igényt rá. Ez a két férfi, akik egymást kancellárrá emelték, hogy aztán ugyancsak egymást megbuktassák, azzal, hogy az egyik nem akart ki- és a másik nem akart beköltözni, valóságos előirták a sorsnak a dolgok folyását. Most már azután Papen végleg a kancellári lakásban maradhatott, hogy reggelként elkísérje sétájára Hindenburgot. Ezeket a sétákat Papen a kelő szinnek tudta esetelni az eseményeket és az első reggeli séta már megkondította a lélekharangot Schleicher-kormányánál.

Hindenburg a junker-frázisok hálójában

Néhány nappal később, 1933 január 20-án, kiélekedett a Hindenburg és Schleicher közötti viszály. Az audiencián az öreg ur arról beszélt, hogy „bántanak embereket, akiknek a hazával kapcsolatos történelmi érdemeik elvitázhatalanok.” Egyetlen lovagi birtok tulajdonosa sem fog hozzájárulni az Osthilfe megvonásához, akiben még egy szikrája él a becsület és kötelesség-érzésnek.

— Tulajdonképpen mit is akar Ön ezek-kel a gonosztevő bolsevistákkal szemben tenni?

Schleicher egy nyolcvanöt éves aggasztást lát maga előtt, akit közel harminöt éve ismer, aki mindig keveset gondolkodott, de mindig becsületesen cselekedett és aki mindig bizonyos büszkeséggel hivatkozott házának szegénységére. Most ugyanez

az ember dühbe gurulva ismétli el valamelyik junker-lap ostobaságait, sőt botjával a padlóra ütve jelenti ki, hogy nem akar a Reichstagban vitát látni az Osthilfe fölött. Bekövetkezett a szakadás. Harminc-évi személyes és hétévi politikai barátság után; már akkor elkerülhetetlen volt, amikor hét héttel ezelőtt Schleicher öreg protektorának kegyéből kancellárrá lett. Schleicher úgy látja, hogy elvesztette a játszmát, de annál kevésbé hajlandó engedni.

— A vizsgálóbizottság elleni minden intézkedés — válaszolja Hindenburgnak — az alkotmány megsértését jelentené. En ilyen ballépéseket nem tudok fedezni.

— Ballépések? — hördül fel az öreg ur. — Minden, amit a bolsevista újságok erről irnak, hazugság. Az államnak kötelessége — és most az öreg urból is egy junker vezércikk beszél — helyre állítani a nagybirtokot, amelyet ezek a marxisták tönkre tettek. Enélkül háboru esetén nem tudnók az országot élelmezni. Hajlandó tehát a vizsgálóbizottságot szétkergetni?

Schleicher tagadólag válaszol. Az öreg ur erre megragadja derékszíjánál:

Grippa

megelőzésére használjon Togal-t, 3 tablettáig naponta. — Teljes siker.

Grippa megbetegedés esetén gyorsan gyógyít a

Togal

Elimertion tájéalomellapító és bakteriumölő.

A Togal — szerencsés észrevételnél fogva — minit kitűnő belső fertőtlenítő erősen lázcsökkentő hatású.

A betegség kiújulásától megóvja Ön a rendszeres Togal kezelést. — Kérdezze meg orvosát.

Gyógyszerárakban és Drogeriakban, Lei 02.— és Lei 130.— A Togal-tabletta svájci készítmény.

— Hallotta parancsaimat? Elvárom, hogy a birodalmi kancellár is ezekhez tartja magát.

Schleicher-től megtagadják a „vörös mappát”

Kisértetiesen hangzanak vissza ezek a szavak ugyanannak a dolgozószobának a faláról, melyek között 1890 márciusában a fiatal Vilmos császár fordult az öreg Bismarckhoz azon a napon, mielőtt elkergette volna.

Amikor Schleicher másnap megkérdezi az öreg urat, hogy bírja-e még bizalmát, Hindenburg a parlament elnapolását követeli és a dekrétumokkal való kormányzást. Schleicher azt válaszolja, hogy a botrányt egy negyedével el lehetne odázni, ha az elnök feloszlata a birodalmi gyűlést. Kéri tehát a „vörös mappát”. Meissner és Oszkár előre látták ezt a fordulatot. Az ő tanácsukra Hindenburg megtagadja a feloszlató rendeletet. Schleicher kijelenti, hogy szívesen távozik, de kénytelen lesz ennek azzal a felvilágosítással a közvéleményt. Hindenburg, aki magát és a kancellárját csak tisztí vonatkozásban látja, ezeket a szavakra mindenki mást azonnal letartóztatott volna. Schleicherrel nem meri megtenni ezt.

SPORT

Zsidók a sportban

Cluj, február 8. Amikor manapság az egyes fajok magasabb- vagy alacsonyabbrendűségéről beszélnek, gyakran felvetődik a kérdés, hogy egyenértékű-e a zsidóság sport szempontból a többi fajjal. Sokan úgy gondolják, hogy a legutolsó nagy zsidó sportteljesítmény Max Baer előtt az volt, hogy Sámson némileg egyenlően meccsen leverte a filiszteusokat vagy amikor Dávid legyőzte Góliátot. Holott azóta is állandóan szép eredményeket értek el a zsidók. Tacitus dicséri őket, milyen egészséges testűek és milyen erősek. Josephus megemlékezik róla, hogy Nagy Sándor seregében egy zsidó katona volt a legjobb lövész. Mindazonáltal a régi görögök fejlett testkultusza csak nehezen tudott Judeában talajra találni. 170-ben Jázon főpap tornacsarnokot építtetett a templom közelében és később az alexandriai zsidó ifjú ság is sokat sportolt, sőt csatlakozott a „Herakles” sportvilágszövetséghez. Abban az időben Juda ben Jehonadab korának egyik legjobb ugrója volt. (Josephus Flavius). Még a talmudi idők tudósai között is volt egy, aki mint gladiátor indult, R. Simon ben Lakis. A perzsa krónikák szintén sokat beszélnek zsidó hősről és bátorságáról. A középkorban hanyatlott a testnevelés, egyes rabbik (R. Israel Bruna, R. Isaak Wien, R. Meir Rothenburg) eltöltik a zsidókat a lovagiasági és vadászati. „Ott, a kitért zsidó” (így nevezték). Ausztria birkózóhajóna azért kereszteskedett ki, mert a zsidók nem méltányolták eléggé birkózóképességüket, viszont mint zsidót nem is engedték mérkőzni másvallásúakkal.

A 18. században Daniel Mendoza volt az, aki a szabályok szerinti kesztyűben való boklót népszerűsítette. Ő maga Anglia nehézsúlyú bajnoka volt. Kiváló bokoló volt a 19. század elején az amerikai Samuel Elias is, aki könnyűsúlyú létere sorra verte az összes nehézsúlyú bajnokokat. Nagy híre volt még Abraham és Israel Belasco-nak, S. Hurst-nak, Salomon Sodicey-nek, Isak Bittor-nak (19. század).

A 20. században annyi a jó zsidó bokoló, hogy csak a legkiválóbbaknak neveit idézhetjük: Beany Leonhard (könnyűsúly, világbajnok), Abe Atell (nehézsúly, világbajnok), Leach Cross, Sam Mandel, Izy Schwarz, stb. (légsúlyú világbajnok), Sam Adler (1910. angol bajnok), Bloomfield ugyancsak angol bajnok, nehézsúlyú, valamint Ted Kid Lewis és Joe Chojinsky. Ezeket kívül még egész sor zsidó hódította meg a világbajnoki címet, köztük Battling, Busby, Graham, Ruby Goldstein, Phil Kaplan és így tovább, egészen Max Baerig.

A berlini zsidó hitközség gyűteményében érdekes rézkarcosorozat van, amely a zsidó sportférfiak küzdelmeinek kiemelkedő mozzanatait ábrázolja. Így egy kép Daniel Mendoza mérkőzését mutatja be Richard Humphreys-sel. A kép C. R. Riley műve, alatta a következő szöveg olvasható: Ez a mérkőzés Doncasterben 1790 szept. 29-én folyt le 24 lábnyi pályán és a két küzdő harmadik nyilvános mérkőzése volt. Egy óra és öt percig tartott és Mendoza győzelmével végződött. Egy másik kép Belasco zsidó bajnokot ábrázolja ellenfelével, Randallal. Érdekes, hogy Belasco a feliraton úgy szerepel és úgy is lépett fel, mint „zsidó bajnok”. Tehát nem eshetett volna meg vele az, ami legutóbb Max Baerrel történt, hogy a német lapok, mint „amerikai”, sőt mint „árja bajtársról” emlékeztek meg róla.

De nemcsak a boxban, hanem az összes többi sportágban is kiváló eredményeket, sőt világrekordokat és világbajnokságokat értek el zsidók. Így a vívásban (a magyar Fuchs kétszeres olimpiai bajnok), teniszben (Susanne Lenglen, Lacoste, Prens), távolugrásban (Meyer Prinnstein az 1904. évi olimpiai világrekordot állított fel), rövidtávúfutásban (Harold M. Abrahams az 1924. évi olimpiai győztes) és így lehetne folytatni tovább a felsorolást, mely már szinte végtelenné válna, ha nemcsak világ- és olimpiai bajnokokat sorolnánk fel, hanem második és harmadik helyezetteket.

Tel-Aviv új nagy sporttelepén a tenger partján már folynak az előkészületek az 1935 tavaszi Makkabija-ra, amelyre a világ minden országából jönnek majd a zsidó sport mesterei és bajvivói, hogy minél szélesebb körben mutassák be az előrehaladást, melyet a makkabeus-szellem fejlesztése terén elértek. És a sport minden ágában bemutatásra kerülő játékok és versenyek résztvevői meghajlítják zászlajukat egy telavivi sir felé, melyben az a férfi nyugszik, aki a „Muskeljudentum” szükségességét hirdette: Nordau Miksa.

KÖZGAZDASÁG

Mit jelent a taxa ad valorem a kiskereskedőknek?

A kereskedők és iparosok delegációja Drágan polgármester előtt

Dr. Borbély István vezetése alatt álló küldöttség tiltakozott a taxa ad valorem ellen

Az új illeték bevételeinek 80 százalékát az adminisztrációs költségek emésztenék fel

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A Taxa ad valorem körül régóta folynak a harcok Clujon. Legutoljára január 19-én tárgyalta ezt a kérdést a város interimár bizottsága, amikor is elhatározták, hogy a városok pénzügyi szervezéséről hozott törvény alapján új illetéket létesítenek „taxa ad valorem” címmel. Ezt az illetéket az összes kereskedő tartoznak fizetni minden olyan árucikk után, amit a városba szállítanak, valamint azok után amiket a városból kivisznek.

Tiltakoznak a kereskedők
A clujai kereskedelmi és ipari szervezetek az Ugir, a Sfatul Negustoresc, a Blocul Economic, az Ipartestület, az Élelmiszeri Iparosok Szövetsége, 70 tagú delegációt küldött az interimár bizottsághoz a taxa ad valorem ügyében. A delegációt dr. Borbély István a kereskedelmi és iparkamara alelnöke vezette. Drágan polgármesternek, aki tegnap fogadta a bizottságot, memorandumot nyújtottak át, majd dr. Borbély alelnök ismertette a polgármester előtt,

hogy az új illeték ellen, amelyet április elsejétől kezdődőleg akarnak bevezetni a kereskedők és iparosok tiltakoznak, mert semmilyen szempontból sem állja meg a helyét és nem lenne eredményes a bevezetése.

A költségvetés szempontjából az illeték egyáltalán nem rentabilis, miután a bevétel 80 százalékát az adminisztrációs költségek emésztenék fel, a városnak pedig mindössze 20 százalék jövedelme maradna, ami az interimár bizottság optimista számítása szerint sem haladná meg a két-három milliót lejt.

Vajjon — kérdi Borbély István — helyes-e az olyan gazdálkodás, amely 2-3 milliós évi jövedelemért olyan terhet vetne az adófizető kereskedőtársadalom vállára, amely után az adminisztrációs költségek 7-8 milliót emésztenének fel. A kereskedők és az iparosok fizetik a legtöbb adót és ők szolgáltatják a város jövedelmének legnagyobb részét, de a legjobb akaratuk mellett sem tudják magukévá tenni az interimár bizottságnak az új illetékről

Perzsaszőnyeg

szükségletét csak nálunk szerezheti be legjobb minőségben és legolcsóbb árban, kedvező részletfizetésre is. Minden méret állandóan raktáron. Zsákszőnyegek és fonalak gyári árban.

Orient

szülő határozatát, ami terheik megnövelését jelentené, minden konkrét haszon nélkül.

Meg kell jegyezmem — folytatja az alelnök, — hogy a taxa ad valorem bevezetése már régóta foglalkoztatja a várost. Régebben azonban elálltak ennek az illetéknek a bevezetésétől, miután hosszas tanulmányozás során ez nem bizonyult rentabilisnek. 1929-ben a városi tanács költségvetési indoklásában világosan bebizonyította, hogy semmi értelme nincs a taxa ad valorem bevezetésének és a kereskedelmi érdekeltség nem érték, hogy mi tenné most egyszerre rentabilissá ezt az illetéket.

A gyakorlati alkalmazás körüli nehézségek

A taxa ad valorem kivetésének és inkasszási módja szintén rengeteg akadályba ütközik.

1. Az áruk utáni taxák kivetése, számlák és bármilyen írásos dokumentumok hiányában a vámiszviselek részéről igen kétes eredményekre vezetne.

2. A vámoknál elrendelt kontroll órási nehézségekbe ütközik. A kiskereskedők megrakott teherautóiról le kellene venni az összes árukat és ki kellene csomagolni ezeket, ami az idővesztésen és munkán kívül rengeteg költséget is jelentene.

3. A vámkontroll, amelyet mindig a szabad ég alatt kell elvégezni, ugy nappal, mint éjjel, eső, vagy havazás esetén súlyos károkat okozna a kereskedőknek. Itt felmerül az a kérdés is, hogy vajjon a város vállalja-e a kereskedők nagyon könnyen előadható kárait az áruk kicsomagolásánál.

Az illeték gyakorlati alkalmazásánál rengeteg kellemetlenség és szabálytalanság, valamint számos visszaélés fordulhat elő. A kiskereskedő, aki áruval megrakott szerkezt a városba hozza, hogy a piacon árulhasson, minden egyes cikk után le kell, hogy fizesse a taxa ad valorem, abban az esetben pedig, ha majdnem semmit sem árult — ami nagyon gyakran előfordul — ugyanazokért az árúért hazamenet újra fizetnie kell. Ilyenkor, ha a kereskedő a legközelebbi vásárra megint behozza áruját, harmadszor és negyedszer is fizetnie kell.

A jogi szempontok

A taxa ad valorem bevezetése jogi szempontból sem állja meg a helyét. A törvények előírják, hogy csakis olyan áruk után lehet illetéket kivetni, amelyek vasuton, postán vagy autóbusszon érkeznek, azokat azonban, amelyeket szerkelrel, magánautón, vagy gyalog hoz be a kereskedő a városba, nem lehet megvámolni.

Borbély István kifejtette ezután, hogy jogtalan és igazságtalan az interimár bizottság részéről az, ha csak a kereskedőket és iparosokat sújtják újabb illetékekkel és nem osztják el a városi jövedelemből származó terheket az összes adófizető kategóriák között. Konkluzióképpen az alelnök kérte a polgármestertől a taxa ad valorem hatályon kívüli helyezését.

Ezután Romanovici a Sfatul Negustoresc nevében, Diamant Izsó az Ugir nevében és Joan Pop a Blocul Economic nevében tiltakozott a taxa ad valorem ellen.

Drágan polgármester válaszában kijelentette, hogy elvben elfogadta a kereskedők és iparosok javaslatát és kéri a kereskedelmi és iparkamarát, hogy javaslatival támogatassa a várost a költségvetés nehézségeinek legyőzésében.

Felhívás

Felhívom mindazon mezőgazdasági szeszgyárosokat, akik az 1934 december 16-án Dejen a mezőgazdasági szeszgyárosok sérelmeit tárgyaló értekezleten résztvettek, hogy a

1. évi 1935 február 24-én, vasárnap Dejen tartandó hasonló tárgyu értekezleten feltétlenül megjelenni sziveskedjenek, miután autentikus forrásból származó értesülés szerint, az ügy érdemi elintézése már aktuálissá vált.

Feltétlenül számítok az összes érdekeltek megjelenésére.

Dej, 1935 február 7-én.

Rosmann Lipót

Magyar Színház

A Cernauti Zsidó Városi Színház együttese a clujai Poalé Cedek „Mosáv z'kénim” aggmenháza javára:

ADOLF TEFFNER

a közkedvelt komikus vezetése mellett és

SIDY THAL

közreműködésével öt bucsuelőadást rendez a következő műsorral:

Február 9 Szombat Este 6 órákor	REBETZ'N	Operett Mérsékelt helyárak
Február 9 Szombat Este 9 órákor	ZIGEUNERMÄDEL	Operett Rendes helyárak
Február 10 Vasárnap Délután 4 órákor	BAR MIZWO	Operett Mérsékelt helyárak
Február 10 Vasárnap Este 9 órákor	ITZIKL	Operett Rendes helyárak
Február 11 Hétfő Este 9 órákor	Sidy Thal és társulatának bucsufelépése. Előadásra kerül: JANKELE című operett I. felvonása Mim Rebens koeh című operett II. felvonása CHAZENDL Végül Sidy Thal és Adolf Tefner éneklék „A Komödiantin” és „Ihr sojt ins gedenken” című áriákat.	Rendes helyárak

A pénz megak közötti meg a

A gazdasági távlatok avatkozásokról kormányzó

Párizs, február 8. A közgyűlést a szokásos ülések között január 31-én Jean Tannery elnökléte legnagyobbn pénzügyi érdekes ceremóniák jegyzékét hozta. A bank aranyozott székében ült, amely zöld posztóval volt díszítve. Délután 2 órakor bejelentette a kormányzó, amely három kormányzó és három cenzorból álló bizottság felállítását, majd a diplomáciai testület felállítását, amely a ruhákban jelenléte a kormányzó mellett a legfontosabb feladat. A kormányzó ülése a kormányzó egyik feladatja az ülést és ismereteket felolvasására hísvet ezután felszólítja a szavazásokat három és egy cenzor társaság az eredmény közzétételét bezárják, mert a bank szavazhatnak az osztalék szövegbe bele az egészében.

A legutolsó ülésen a kormányzó előszavában adta Moret emlékének.

Mint eddig is mindig a világ gazdasági eseményeinek körülményeinek ismétlődik. A történeti tények minden doktrinális megfontolás nélkül az aranyalapban és a pénzügyi politikában megvalósították a pénzügyi politikában a bank közgyűléseinek szem előtt tartását, mely aggodalmat kelt a jelenlegi pénzügyi helyzetet és újabb világválság következtében, mert a közileg foganatosított árak csökkentéséhez vezetnek.

A jelentés kimutatta, hogy az erkölcsi szempontok közötti közlekedés lehetséges a gazdasági intézkedések ellen való fellépés és a pénzügyi bizonytalanságok csökkentéséhez vezetnek.

A bank közgyűlése a közlekedésről szóra vesszük át a közlekedés vonatkozó alábbi feladatokat. „A krízis, mely az országban sem eszketett, hanem sem. Rendkívül nagy károkat okozott, de nem teletre méltók, de nem végleges gyógyulást hozhat. Folytatódik a depresszió szellem rendkívül győzedelmes. A gazdasági tevékenység perspektívái ma még nem láthatók előre. A nemzetközi időben mutatkozott károkat a folyó év kezdetén a moszfériában és elkeseredés főleg politikai okok miatt, ez a lényeges oka az országban a talános depresszióval szemben.

Mesterségek útján
A gazdasági törvények fokozatosan megszűnnek a normális menetet.

10.00

A pénzügyi bizonytalanság megakadályozza a népek közötti közeledést — állapítja meg a Banque de France jelentése

A gazdasági törvények normális megvalósulását mesterséges beavatkozásokkal akadályozzák meg. A Banque de France fő-kormányzójának jelentése a világ gazdasági helyzetéről

Párizs, február 8. A Banque de France közgyűlését a szokásos ünnepélyes külsőségek között január 31-én tartották meg, Jean Tannery elnöke alatt. A világ egyik legnagyobb pénzügyi bankjának ülése érdekes ceremóniák jegyében folyik le már évről-évre. A bank 200 fő részvényese aranyozott székeken üli körül a nagy vasasztalt, amely zöld posztóval van leborítva. Délután 2 órakor bevonul a nagytanács, amely három kormányzóból, 15 igazgatóból és három cenzorból áll. A nagytanács tagjai a diplomáciai testület öltözetéhez hasonló ruhákban jelennek meg.

A fő-kormányzó megnyitották nyilvánítja az ülést és ismerteti az üzleti év lefolyását, majd a legidősebb cenzor a jelentés felolvasására hívja fel. A részvényeseket ezután felszólítják, hogy ejtsék meg a szavazásokat három irodában, melyekben a kormányzók egyike felügyel egy igazgató és egy cenzor társaságában. A szavazás és az eredmény közzététele után a gyűlést bezárják, mert a bank részvényesei nem szavazhatnak az osztlék fölött és nem is szólhatnak bele az egyes tárcairányításába.

A legutolsó ülésen Jean Tannery a jelentés előszavában adózott elődje, Clement Moret emlékének.

A világgazdaság helyzete

Mint eddig is minden évben, a jelentés a világ gazdasági eseményeinek és a krízis körülményeinek ismertetésével foglalkozik. A történelmi tényeket sorolja fel, minden doktrinális megállapítás nélkül, de az aranyalapban és pénzügyi törvényben való feltétlen meggyőződés erejével. A pénzügyi politikában a világ gazdasági érdekeinek szem előtt tartása jellemzi ezt a jelentést, mely aggodalommal tekint a jelenlegi pénzügyi helyzet által okozott helyzetet és újabb világgazdasági krízistől tart annak következtében, mert a nemrégiben nemzetközileg foganatosított intézkedések újra az árak csökkentéséhez vezethetnek.

A jelentés kimutatja, hogy míg politikai és erkölcsi szempontokból a világ a népek közötti közeledés lehetőségeit kutatja, addig a gazdasági intézkedések a népeknek egymás ellen való felbujtását eredményezik és a pénzügyi bizonytalansággal vak nacionalizmust keltenek fel.

A bank közgyűlésének jelentéséből szóról-szóra vesszük át a világgazdasági helyzetre vonatkozó alábbi részletet:

„A krízis, mely az összes nemzeteket sújtja, nem csökkent érezhető módon 1934-ben sem. Rendkívül nehéz hasonulási munka indult meg. Az elért eredmények tiszteletre méltók, de nem vezettek teljes és végleges gyógyuláshoz. Az egész világon folytatódik a depresszió. A kezdeményezési szellem rendkívül gyéren mutatkozik meg. A gazdasági tevékenység rendes működésének perspektívái ma még nehezen láthatók előre. A nemzetközi világban az utóbbi időben mutatkozott közeledési folyamat ellenére a folyó év kezdete nyugtalan atmoszférában és elkeseredéssel indult és ezt főleg politikai okok határozzák meg. Nem ez a lényeges oka azonban a hosszú és általános depresszióknak.

Mesterséges intézkedések állják útját a fejlődésnek

A gazdasági törvények normális menete fokozatosan megszüntetné a krízist, de ezt a normális menetet mesterséges korbá-

nyak zavarják meg, amelyeknek elkeserítő eredményeit nap-nap után egyre jobban lehet konstatálni. Az árucseré és a tőkeáramlás megakadályozásával a pénzügyi bizonytalanság a nemzetközi kereskedelem újjáépítésére irányuló minden kísérletet megfojt és arra kényszerít minden országot, hogy a saját határain belül oldja meg gazdasági problémáit, hogy ezáltal illuzórikus prosperitás teremtsék meg. Ezt bizonyítják azok az ellentmondások, ame-

lyek a mai helyzetet jellemzik: a termelő eszközök állandó felhalmozása és az együtt működésre való óhaj, amit az egész világra ártalmas vak nacionalizmus akadályoz meg. Nem áll módunkban, hogy ezt a helyzetet megváltoztassuk, de kétségte- lenül meg van az a lehetőségünk, hogy ne müködjünk közre a helyzet rosszabbra fordulásában.

A stabilitás megőrzése általános kötelesség

A frank stabilitásának megőrzése nemcsak nemzeti szükséglet, de általánosabb vonatkozásban is elsőrendű kötelesség, amelyet erős akarattal kell keresztülvinni. Ebben az évben, mint az előzőekben is, a bank olyan politikát folytatott, amelyet a pénzügyi törvény tett számára kötelezővé és amelyhez minden körülmények között híj marad. Az elért eredmények indokolják ezt a magatartást. Négy éves, precedens nélkül álló krízis után, a frank ma biztosabb, mint valaha. A leghatározottabban meg fogjuk védeni bármely irányból és bármily részről jövő támadás ellen, mert biztosak vagyunk benne, hogy ezzel szolgáljuk az ország lakossága nagy többségének érdekeit.

Ismét kormányválság előtt áll Franciaország?

Csak kis többséget kapott Flandin a tegnapi bizalmi szavazásánál. A kamara pénzügyi bizottsága elvetette a kormány újjászervezési javaslatát

Párizs, február 8. A francia kamarában szociáldemokrata részről támadták a kormány takarékoskodási politikáját. Flandin felvetette a bizalmi kérdést s a többség 318 szavazattal 262 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

Ezzel szemben a francia kamara pénzügyi bizottsága 19 szavazattal 18 ellené-

ben elvetette a kormánynak a gazdasági élet újjászervezésére vonatkozó javaslatát. Párizsban kormányválsághírek keltek szárnyra, amiket megerősít az a tény, hogy a kormánytagok balszárnya tegnapi nyíltan is szembefordult a kormánnyal s Flandin csak kis többséget tudott szerezni a bizalmi szavazásánál.

Estélyi ruhákat divatszínre gyorsan, CZINK cég olcsón fest a Cluj

42.358 zsidó vándorolt be az elmúlt évben Palesztinába

Jeruzsálem, február 8. A napokban tette közzé a palesztinai kormány az elmúlt évi bevándorlásról szóló adatokat. 1934 decemberében 4.120 zsidó vándorolt be az országba. Ezzel együtt az 1934-es legális zsidó bevándorlás 42.358 egyént ölel fel hivatalos kimutatás szerint. Ebben a számban 4.114 turista is benne foglaltatik, akik utólagos engedélyt kaptak a kormánytól az országban való letelepedésre. A tavalyi bevándorlók közül 8.237, vagyis 22 és fél százalék kapitalista. Ezek közül 7.198, vagyis 19,7 százalék legalább 1000 font vagyont hozott az országba. 916 egyén, vagyis 2,5 százalék legalább 250 fonttal rendelkező iparosként vándorolt be. A Jewish Agency certifikátjai alapján 20.358 egyén, vagyis 55,6 százalék jött az országba. 5 ezer 853 egyén, vagyis 16 százalék palesztinai lakosok hozzátartozóiként vándorolt be külön kormányengedéllyel. Ezenkívül 1787 diák és iskolánövendék (4,9 százalék) és 378 hitközségi alkalmazott, vagyis rabbi metsző, stb. (1 százalék) vándorolt még be 1934-ben.

Az előző évben, 1933-ban a legális zsidó összbevándorlás 30.327 egyént foglalt magában, ezek közül 5.842 kapitalista, 18.403 certifikátos és 2.587 palesztinai lakosok hozzátartozója volt. Az 1933-as bevándorlás arányitva az 1934-es bevándorlás 40 százalékos emelkedést mutat.

A palesztinai régiségek kutatásával foglalkozó zsidó tudományos társaság legutó-

bbi évkönyvében Jasef Braslawsky, a híres Palesztina-kutató rendkívül érdekes cikket közöl a palesztinai mezőgazdaság történetéről. Különböző történelmi dokumentumok és kutatások alapján arra a megállapításra jut a szerző, hogy a Misna ideje után Palesztina különböző részeiben élnek zsidó mezőgazdaság volt. A zsidó mezőgazdasági telepek a fellendülés és a hanyatlás különböző korszakain mentek keresztül aszerint, hogy milyen politikai viszonyok uralkodtak az országban. A zsidó parasztok gabona-termeléssel, barom-, baromfi- és méhtenyésztéssel, lenn- és selyemhernyó tenyésztéssel is foglalkoztak. Csak a 16. században indult megsemmisülésnek a palesztinai zsidó mezőgazdaság. Ezen régi zsidó mezőgazdasági telepek közül csak Pekkin galileai falu marad fenn Szafed környékén.

Felix M. Warburg az amerikai Joint elnöke és a Jewish Agency adminisztratív bizottságának volt elnöke a közeli napokban Palesztinába érkezik. Az amerikai zsidó vezetőférfi be fogja utazni az egész országot, hogy számot adjon a zsidó építőmunka fejlődéséről legutóbbi látogatása óta. Warburg, mint ismeretes néhány évvel ezelőtt lemondott az adminisztratív bizottság elnökségéről és kikapcsolódott a Palesztina-munkából, az adminisztratív bizottság legutóbbi newyorki ülésén újra megjelent és bejelentette, hogy ismét aktíválja magát a Jewish Agencyben. Ennek első gyakorlati jele palesztinai látogatása.

GRIPA

és az összes velejőre kellemtelenségek: mell-, hát- és fejfájások, ideges zavarok és a láz, oly szerrel gyógyítandók, amely mindezekre hat, csökkenti a lázat, enyhíti a fájdalmakat és megnyugtatja az idegeket. E feljes hatékonyesség csak egyetlenegy gyógyszerben van meg és ez a

NEURALGINE JURIST

Szombat este két előadást tartanak Sidy Thalék

— Előadások a zsidó iparos aggmehháza javára —

A hatalmas siker, amely második vendégszereplése nyomán lángolt fel, arra készítette a Sidy Thal-Teffner társulatot, hogy vendégjátékukat meghosszabbítsák. Szombaton délután hat órai kezdettel, amikor már vége a vallási nyugalomnak, olcsó helyárakkal a „Rebecen” című vígjáték meg, este premierben játszanak, a Zigeunermédel c. látványos operettet adják.

Vasárnap délután négy órakor leszállított helyárakkal játsszák a „Bar mievét”, amelynek tudvalegve óriási sikere volt. Este 9 órakor megint bemutatják a „Itzig!” nagyoperett, amelyben a társulat, élén Sidy Thal-lal, szenzációs szerepekben fognak játszani.

A közönség lelkes ünneplését a társulat azzal hálálja meg, hogy utolsó előadásaik jövedelmének egy részét a zsidó iparosok aggmehháza javára adja. Hétfőn este bucsuelőadás, az ünnepeket Sidy Thal utolsó cluji fellépte. Nagy kettős műsor: 1. A Jankeie c. operett 1 felvonása. 2. A Mitn Rebens Kaech c. operett 2-ik felvonása. 3. A Ghazendi c. operett 2-ik felvonása.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. M., Brasov. A közeljövőben lesz palesztinai kirándulás, prospektusa kidolgozás alatt van. Amint elkészül közölni fogjuk.

H. J., Lechinta. Kérdéseivel — válaszbélyeget mellékelve — forduljon a Palesztina-Hivatalhoz. Címe: Oficiali Palestinean Timisoara, Boulevardul Berthelot No. 4.

— „Az erdélyi zsidók multja és jelene”. Hátszegi Ernő kollégánk, az Új Kelet bucsuresti szerkesztője, ezzel a címmel tart előadást hétfőn este a Zsidó Párt fővárosi tagozata kulturszekciójában.

— Erdélyi asszonyok Wizoja Bucurestiben. A Bucurestiben megtelepedett erdélyi asszonyok elhatározták, hogy Wizo-alakulatba tömörülnek. Az alakuló ülés február 12-én, kedden délután öt órakor lesz a Batische-ucai Concordia-teremben.

10.000 drb. esillár kiürülése dumping árban Freimann és Riedermann Safumare Crisov 3.

Bihar megye gazdasági tragédiája az összeomlott fatermelés

Miért van 50.000 erdei szakmunkás kenyér nélkül?

Ha oknyomozólag akarjuk kimutatni Bihar megyének és székhelyének gazdasági tragédiáját, akkor legelőször a fatermelés csődjéért kell plasztikusan az olvasó elé vetíteni. És ha szemléltető grafikus nem áll rendelkezésre, akkor a betűk, de még inkább a számok erejével kell rámutatnunk arra, hogy mennyire tragikus egy gazdasági egység számára, mint amilyen egy centrális fekvésű megyeszékhely és a környező megye, amikor kihúzzák alóla gazdasági létalapját. Ilyen „gazdasági létalap” Biharországra a fatermelés.

Am lássuk a számokat: míg tíz esztendővel ezelőtt volt két nagy bihari fatermelő, amelyek Biharországra 33.000 vagon tűzfát exportáltak, addig ma az a helyzet, hogy egész Románia összesen 20.000 vagon tud Magyarországba bevinni de csak 10.000 kerül honyolitásra. Akkoriban összesen 150.000 vagon vitték be ebbe a legközelebbi szomszédországba. Fekvésénél fogva is, de még más egyéb okoknál. Bihar megye faexportja akkoriban élnék volt. De ez érthető is, mert hiszen erdőkben igen gazdag vidék ez és azt sem lehet mondani, hogy régebben nagyon kihasználták volna a rendelkezésre álló beárasított területeket. De mi ért az erdőkímélet, mit ért az, ha nagy tökérejeű vállalatok a munkások tizezreit foglalkoztatták az erdőkben: jöttek a változott idők és csaknem teljesen megszűnt a biharmegyei fatermelés és ezzel megadták a tördőfést Oradea gazdasági életének is. Gondoljuk csak el, hogy ennek a megyének összlakossága közel félmillió ember. Ebből a lélekszámból majdnem 100.000 a városra, Oradeára esik. A fennmaradt lélekszám nagyrésze meg a hegyek között él, jórészt román lakosság, amelynek élete, oxigénje, mindene a hegyi legelő — meg a fatermelés. Főleg a fatermelés: Káltva kellene mondanunk, de akárhogy kiáltunk, nem hallatszik le Bucurestibe, hogy

50.000 erdőmunkás van ma kenyér nélkül Bihar megyében!

Es ezek keresetképtelensége okozza azt, hogy ez a megye minden téren visszafordul. Ezek foglalkoztatása viszont azt jelentette, hogy 50.000 munkás szalonnát vesz, meg fűszert, meg ruhát, meg utazik, szóval fogyasztója annak a mechanizmusnak, amelyet gazdasági életnek neveznek, de sok esetben — csak csufolnak. Jelen esetben például egyenes kicsufolása minden komoly gazdasági elgondolásnak, hogy ennyi jó munkás-kezet parlagon hagyják heverni. Ha meg hozzátesszük ehhez azt is, hogy ezeknek a télienségre kárhozott munkásoknak 95 százaléka román nemzetiségű, akkor pláne nem tudjuk hogy vegyünk a csodálkozástól.

Lássuk talán a számok tükrében, hogyan fejt egy ilyen nagyfontosságú iparág összeomlása egyetlen vármegye statisztikájának tükrében, mert ezzel rá lehet az egész ország fatermelésének csődjére világítani.

Tíz esztendővel ezelőtt a svájci érdekeltségű és ma is dolgozó tökéreós La Roche és Darvas cég egy év alatt 18.000 vagon tűzfát exportált. Ma pedig a tilegdi és alesdi üzemekben nagy kinokkal 500 embernek ad kenyert. A környék lakossága nyomorog, mert hiszen ez a nagyvállalat adta meg egzisztenciájának alapját.

Vagy a Stern Dezső cég? Tíz évvel ezelőtt 17.000 vagon exportált, csaknem 5000 munkásnak adott állandó kenyert, a bratai hegyek között hosszú kilométereken át futottak le a hegyekből a fával telirakott iparvagonok — ma pedig dermedt és halálos csend van mindenütt. A cég 2-300 millió lejre becsült vagyona szertefoszlott, ma már emléke is csak ilyen gazdasági cikkeken kísért.

Mi az oka ezeknek a termelési redukciónak és mi volt oka annyi nagy fatermelő összeomlásának? Először is és mindenekelőtt a központi igazgatás nemtörődősége, majd később rosszindulata. Nem akarjuk ezen a helyen kutatni, hogy mi volt annak a nagy animozitásnak oka, amellyel ezeket a fatermelőket kezelték Bucurestiben — ezt az olvasó amugyis sejtetheti —, de kétségtelenül az, hogy a CAPS intézményvel éppen úgy megölték a biharmegyei fatermelést, ahogy megszűnt Maramures erdeiben a munka zaja meg a Muresmentén is, egyszóval mindenütt, ahol ez a fából olyan gazdag ország gazdaságosan fát termelt. A CAPS! Ugy hangzik, mint egy végítélet. De azt is jelenti a fávallalatoknak. A CAPS állami szerv, amely a fa kihasználására alakult. Természetesen szemben a magánvállalatokkal, ő nem fizet semmiféle adót, illetéket, de még tőrárat sem fizet (a fa kitermelési joga az erdőtulajdonosoktól). Ilyen hendikeppel indul a gazdasági versenybe a CAPS, természetesen tehát, hogy

mindent és mindenkit lever! Ezért van az, hogy minden állami szállítást a CAPS kap, versenyen kívüli árával és — összeköttetésével, a fűrészáru kontingensnél, amely exportra kerül a rendelkezésre álló engedélyek 70 százalékát ő kapja, míg a magánkézben levő vállalatok csak kis töredékéhez jutnak.

Röviden és érthetően: A CAPS állami szubvenciókkal, állami támogatással (hiszen állami vállalat) tette lehetővé, hogy

50.000 biharmegyei famunkás kezéből kiessék a szerszám

és a sok gatteresfűrészek ott állanak berendezésdva az erdők mélyén vagy községek közelében.

Természetesen a CAPS-on kívül vannak más okok is, amelyek a csődöt előidézték. Így például a kontingentálás. Az a tendencia, amely minden államot arra ösztökéli, hogy saját maga termelje ki a szükséges fát. Ezért van az, hogy például Magyarország inkább rablógazdálkodást folytat erdeivel, csakhogy ne kelljen importálnia. Szakemberek mondják, ha tovább is így fognak ott az erdőkkel pazarolni 20 év múlva nem lesz egy erdeje sem Magyarországnak! Bennünket ez abból a szempontból érdekel, mert ezzel újít átja a romániai exportnak és így közvetve Bihar megye közönsége is ezt sanyli. A harmadik csapás: a kompenzációs rendszer. Tehát CAPS, kontingentálás és kompenzációs rendszer. Itt az a helyzet, hogy exportprémium — ami utazás — nincsen, ehelyett az a lehetetlen állapot áll fenn, hogy az exportörnek 18 százalékos felárat kell még fizetnie akkor, amikor lejéhez hozzá akar jutni.

Ime, nagy vonásokban vázoltam azokat az okokat, amelyek tökéretették Bihar megye legrégibb és legerősebb iparát. 50.000 munkás kéz és fogyasztó meg azok családtagjai képezik ugyszólván Bihar megye és Oradea fogyasztóképeségének alapját. Ma ez nincs. Megszűnt. Dolgoznak még ugyan egyes vállalatok, de mi ez ahhoz képes, ami itt a multban volt?

GYOMOR égés ellen **SALVACID** gyomorgörcsnél puffedtségénél

Hirtelen (acui) gyomorrontásnál óránként 2-2 szem **SALVACID** gyorsan és biztosan hat!

15 szemet tartalmazó kis tubus Lej 50-
50 szemet tartalmazó üveg Lej 150-
Kapható a gyógyszerárakban és drogériákban.

Helyzetképünk nem volna tökéletes, ha nem ismertetnénk azokat a cégeket, amelyek ma is dolgoznak. Elsősorban a gör. kat. püspökség, amelynek egykor 100.000 hold erdeje volt, ma lényegesen kevesebb, mert az agrárreformkor tőle is elvettek. Ma 500 munkást foglalkoztat finisi és stina de valei üzemében. A már említett La Roche és Darvas cég 1000 munkást foglalkoztat tilegdi, alesdi és salajmegyei üzemében. Grünstein Béla cég Tasádfőn, Caleamare és Bocseg környékén termel. Azonkívül a Dobresti Bauxitbánya, ahelyett hogy bauxitot termelne, fát dolgoztat fel kis mértékben és a Sohodol Rt. a volt Diósy-telep termel, de ez már a CAPS-nak, mert valamilyen hátralék címen lefoglalta magának az egykor 2900-3000 munkást foglalkoztató üzemét.

Ez nagyjából a keresztmetszete a biharmegyei fatermelés rövid történetének, az impériumváltozás óta. Mai csődjének fentebbi okai vannak, ami egyuttal az egész megye és Oradea vérkeringésének akadályozója és mai tespedésének előidézője. Ha akadna központi vagy csak itteni hatóság, amelynek szívének fektüdne 50.000 munkás újból beállítása a termelésbe, akkor nézzen körül alaposan, lássa a bajokat, annak legfőbb okát, a CAPS tulkapásait, meg a többi okokat, a kontingentálást és kompenzációt.

50.000 munkáskez kiált kenyér után Biharban és itt volna még lehetőség, itt állnának a régi kitermelésre váró erdők — de megakad minden az akták barrikádjain, meg a CAPSON, amelyek nem engedik, hogy ismét liktessen a munka a biharmegyei, különben vadregényes, gyönyörű és turisztikára is nagyszerűen alkalmas hegyeinek erdeiben!

Leitner Zoltán

Deutschlandsender. 21.10: Nagy tarka zenés est.
Frankfurt. 21.10: Nagy farsangi est a Hipodromból.
Leipzig. 21.10: Nebdal: Lengyelvér, operett.
Radio Paris. 22: Nagy tarka est.
Droitwich. 22.30: Tarka zenés est.
Bécs. 22.40: A női műkoreolyás világ-bajnokságának közvetítése.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak ugy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít: a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calea Regele Ferdinand 116 szám.

Házvásárlók figyelmébe! Eladó családi 3 uccára nyíló új sarokház, mely áll 1x1 szoba konyha, éjszoba, 1x2 szoba konyha. 3 szép kiadott üzlethelyiséggel, szép rendezett udvarból és gyümölcsösökkel, viz, villany, kanalizáció, autbuszmegálló. Évi jövedelme 60.000 lej. Ertekezni Str. Stf. Cicio Pop No 91 fodrászüzletben.

Sürgösen kiadó több uccára nyíló sarok fűszerüzlet teljes berendezéssel, megfelelő mérszártszámok vagy más kereskedelmi vállalkozásnak, olcsó házbér, autbuszmegálló. Ertekezni Str. Stf. Cicio Pop No 91 fodrászüzletben.

Buterozott szobába lakótársnak keresek havi 350 lejért. Str. Londrei 38.

Fűszerüzlet lakással, berendezéssel, 45m pince külön kiadó. Str. Paris 60.

Influenza ellen használjon fertőtlenítő Szt. László szappant. Megóvja járványoktól. Már 6 lejért is kapható.

900 liter 1931-es kitűző, palackozott Teaca (teke) leánykabor eladó. Teaca No 220.

Családnál urileány vagy fiatalember teljes ellátás fürdőszobával jutányosan kap. Molnár Str. Eminescu 11.

Elegáns buterozott szoba elő- és fürdőszobahasználattal febr. 15-től kiadó. Calea Victoriei 21., ajtó 2.

Veszek használt varrógépeket minden karban. Cim a kiadóban.

Több évi gyakorlattal szeszfőző állást keres Wirtheim, Satumare, Negru Vodá 49.

Villamosági szakizletek figyelmébe! A satumarei Unio vagongyár csillákkészletét dumping árban árusítjuk. Nagyban és kicsinyben. Freimann és Riedermann Satumare Crisor 3.

A tél folyamán is állandóan nyitva tartó egyre szaporodó vendégeinek kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolosvá, Unió-u. 10. (háttal az udvarban), ahol Schwartz Ignác szakkavartott vezetés alatt közömben a legizletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

Különbejárattal, szépen buterozott szoba, fürdőszoba használattal és teljes ellátással egy vagy két személy részére kiadó. Cim: emlyen, str. Iuliu Maniu 33.

Teasütemények, disztorták, szendvicsek, hidek büffé számára, valamint esküvőkre, összejövetelekre szóló megrendelések a legjutányosabb árban, a legszebb kivitelben Adler cukrásznál eszközölhetők. Str. Londrei 19 szám.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA MŰSORA:
Szombat, február 9: (Iskola matiné). Suzanna titka. (Balett.)
Vasárnap, február 10: (Este.) Allarcosbál. Alfred Picaver tenorista és Jean Athanasiu bariton közreműködésével.
Hétfő, február 11: Trubador. (Binu Bădescu tenoristával.)

MUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:
Str. Văii 7. Telefon: 171.
Vasárnap 3, 6 és 9, hétfőn, kedden 5½ és 9 órákor dupla műsor egy helyéért: I. Friderika, Lehár Ferenc világhírű operettje filmen. Főszerepekben: Mady Christians, Otto Walburg, Ida Wüst és Paul Hörbiger. II. Cavalcada. A legnagyobb háborús film. Főszerepekben: Clive Brook és Diana Wynyard.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, február 7.
Bucuresti. 18: Franica Juen zenekara. 20: Hírek. 20.20: Grouza: Erdélyi dalok. 21.05: Jazz. 22: Üzenetek. 22.20: Jazz. 23: Hírek.
Budapest. 7.45: Torna. Utána lemezek. 11: Hírek. 11.20: Feloivasás. 11.45: Feloivasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: Szalonzenekar. 15.40: Hírek. 17.10: A Rádióélet meseárja. 17.45: Időjelzés. 18: Előadás. 18.30: Az Operaház zenekara. 19.45: Mit üzen a rádió? 20.20: Sándor Mari énekel. 21: Az utolsó farsang c. színműelőadás a Studióban. 22.30: Hírek. 22.50: Magyar est. 24: Havi szemle németül. 24.15: Szalon- és jazzzenekar. 1.05: Hírek.
Varsó. 19.15: Hat Paderewsky darab. Berlin. 19.20: Vidám fejtörőjáték. Prága. 21: Bellini: Norma, Németh Mária felléptével.

קרן קיימת לישראל A Keren Kayemet Imizsebpersely-versenye

Kézdődik 1935 február 3-án Befejeződik 1935 március 3-án.

A verseny győztesei

ingyenes tur-retur hajójegyet kapnak a tavaszi erdei Makkabiadara.

Helycsporttagok, Wizo-hölgyek, ifjúsági szervezetek tagjai! Vegyetek részt a versenyen, az eredményt a kontingensnek javára írjuk.

A verseny eredményéből zöldelő ligeteket létesítünk Erec Jiszraelben a versenyben résztvevő helységek nevére.

KEREN KAYEMETH LEISRAEL

SZOMBAT, 1935

HIR

Ellenvél

A mai modernnek nevezett jellemző és föltétele, hogy az emberek szívesen látják a képet. Ezért a képek a leggyorsabban terjedő hírvivők. A mai ember — okos, felvilágosult, szerető. Ezért a képek a leggyorsabban terjedő hírvivők. A mai ember — okos, felvilágosult, szerető. Ezért a képek a leggyorsabban terjedő hírvivők.

...görcsnél
...fedségnél
VACID

...ontásnál
VACID
...an hat!

...10: Nagy tarka ze
...gy farsangi est a Hip-
...al: Lengyelvér, operett
...gy tarka est.
...ka zenés est.
...mikoresolyászás vügs-
...lése.

RÓ
TÉSEK

...szó 2 lej, vastagabb
...próhírdeés 20 lej,
...szűkkel kedvezmény.
...re fizetendő. Jegy
...műünk, ha portobélyeg
...ve van.

...eredményel közvett
...tésekkal rendelkező
...Regele Ferdinand

...nébe! Eladó családi 3
...ház, mely áll 1x1 szoba
...szoba konyha, 3 szep
...él, szép rendezett ud-
...sertből, víz, villany,
...megálló. Évi jövedelme
...Str. Sif. Cicio Pop No

...b uccára nyíló sarok
...ndezésel, megfelet mé-
...kereskedelmi vállalko-
...autobusznagállo. Erte-
...Pop No 91 fodrász-

...lakótársat keresek
...ondrei 38.

...berendezéssel, 45m²
...Paris 60.

...szélesre fertőtlenít
...Mégóvja járványoktól.
...to.

...lód, palackozott Teaca
...dó. Teaca No 220.

...vagy fiatalember teljes
...utányosan kap. Molnár

...szeszivőző állást ke-
...re, Negru Voda 49.

...etek figyelmébe! A
...ngyár csilláskészletét
...nk. Nagyban és ki-
...Riedermann Saturnare

...lándóan nyitva maro-
...égeinek kívánóságára
...tárius étterem Kolozs-
...nál az udvarban), ahol
...kavattat vezetése al-
...sebb ételtek készítenek.
...ételek.

...pen burorozott szoba,
...al és teljes ellátással
...részére kiadó. Cím:
...Janu 33.

...sztorták, szendvicsek,
...valamint esküvőkre,
...megrendelések a leg-
...a legszebb kivitelben
...székhelyén. Str. Londrei

HIREK

Ellenvélemény

A mai modernnek nevezett kor egyik nagy jellemző és föltétlenül káros sajátja az, hogy az emberek gondolkozás nélkül elvárta tetteit: évtizedes, tradicionális életmódjukat és újabb, újabb és újabb tetszetősöbbit ültették arra a piedesztálra, amelyre az emberek — okkal, vagy ok nélkül! — felházní szeretnek. Ez az életideál-változtási tétel különösen áll az asszonyoknál általában és ennek keretén belül fájdalommal speciálisan a zsidó középosztály asszonyainál. Felülően előtört a zsidó asszonyok klubmádata az utolsó években és elemetáris erővel szorította háttérbe a mi zsidó nőink eddigi, régóta bevált, tradicionális alapuló életideálját. Böles Salamon király megénekelte zsidó asszonytípust mind ritkább és ritkább lesz. Az asszony bölcsesége nem a zsidó házat, de inkább a klubok prosperitását építi meg. A családsejretet, a háziasság lassanként lengett és kivevett tulajdonságoknak fognak számítani a zsidó nőknél, míg a tradicionális zsidó asszonyzív jótékonyágát a minden esti klubtáncok, a rómi és a bridge, vagy a rouletnél való fáradságos éjjelezés váltja fel. Az asszony lassanként nem a ház kellemségeit, hanem a klub izzó levegőjét fogja jelenteni a napi robotban elcsigázott pihensére vágyó férj számára. A háztartás vezetését a szakácsné és a szobaleányok tartják ki, a gyermeknevelés munkájára a nevelőnő, a nőrsz felette alkalmas. Urinő sem bajlódik se az egyikkel, se a másikkal. Ő a klubban végzi súlyos misszióját, amelyet a modern társadalom reá rótt. Még a szórakozása se normális ma már a klubdámának. Kártyázás, rómi, roulett szédülteges iramban, tánc reggelig az összes melkészsórakozásokkal vegyítve... Mintha átvetve volna a háborús generáció nemtörődömségét, hiszen nem tudhatjuk, meddig tart az egész élet. Hátha holnap csap belém egy eltévedt gránát... Ezt a mentálitást inkább az alacsonyabb kulturájú rétegek mutatták, a zsidóember sohá sem adhatja fel a reményt teljesen, mindig marad tudatalatt is valami reménysugara, amely a szerelenségektől visszatartja. Ide s tova két évtized múlt el a háboru óta, ideje volna ezeket a háborút csökevényeket is a múlt emlékeivé tenni.

Egy előkelő zsidó uriaszony dobta el magától az életet Oradeán, minden érthető és megmagyarázható apropos nélkül. Harminc kétéves, két gyönyörű gyermek anyja volt az öngyilkos, férje közbecsülésben álló gázás, megalapozott erkölcsi és anyagi bázissal. Egyetlen magyarázatul idegösszeomlást említenek a lapok kommentárjai, de azt is közlik, hogy a tragikus öngyilkosság hősnője előző éjjel nagyobb társaságban reggelig táncolt az egyik előkelő klubban. Hajlandók vagyunk szerves összefüggést találni a reggelig való tánc és az idegösszeomlás között. Napirenden van a tánc reggelig, napirenden kell legyen az idegösszeompanás is. Egy állapot, amely a szegény szenvedélyt elejelejteti, hogy neki szerető férje, hogy két felnevelésre szoruló gyermeke, özvegy édesanyja van...

Igenis, mi ellenvéleményen vagyunk. Szomorunak tartjuk, hogy a gombamódra elszaporodott klubok életelőtti, éjelutáni endegseregének gerincét fiatal zsidó asszonyok és zsidó leányok képezik. Ők a körülrajongottak, az ünnepek, de egyben a „tonangeberek” is. Zsidó asszonyok, akiknek távöltartani kellene férjüket a napi kenyér utáni hajszá után a klubok aporodott levegőjétől, akiknek gyermekeik alma fölött kellene örködni, a klubok parkettjén áldoznak a kor táncorületének, hátat fordítva minden családiasságnak és nem ritkán a hitvesi hűségnek. Ennél a szertelen, mindennapos klubmádásnál az általános erkölcsi szemponton felül teljesen mellőzve van a zsidóságadta magasabb etikai szempont is. Ennek a hálót nem ismerő könnyű életmódnak rossz konzenkvenciái vannak a zsidó közösségre is.

Az emberek zöme, még az intelligensbbje is, könnyen kapható általánosításra akkor, ha az a zsidóságra hátrányos megállapításokhoz vezet. Előbujnak ilyenkor az alkalmi statisztikusok és rögvést megállapítják, hogy az összes klubok zsidókkal, különösen zsidó asszonyokkal vannak tele, mert ők azok, akiknek egyéb életideáljuk nincsenek... Mondani sem kell, hogy ez a megállapítás rosszulindult és a tényeket nem fejt. Az oradeai tragikus öngyilkosság súlyos mementó kell legyen a zsidó asszonyok

Élelfogytiglani fegyházza itéllék Rákosi Mátyást

Budapest, február 8. Rákosi Mátyást a bíróság felségsértésben, lázadásban, 27 gyilkosságban tettesként, 17 gyilkosságban felbujtóként és pénzhamisításban tettesként bűnösnek mondotta ki s ezért életfogytiglani fegyházbüntetésre, 10 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak feljüggesztésére ítélte.

életideáljuk megválasztásánál. Maradjanak hűgveink házaik, otthonaik Csezel, férjeik igazi clettársai, gyermekeik gondos anyjai és hagyják a klubokat nekünk, lump férfiaknak... Oradea. (G. S.)

— Gáztámadás készül a bécsi Kancellári hivatal ellen? Bécsből jelentik: Több lap közlései szerint a kancellári hivatal az utóbbi napokban fenyegető leveleket kapott. Gáztámadástól kell tartani s ezért, mint a Linzer Volksblatt értesült, az örszolgálatot teljesítő karhatalmat a kancellári palotában most gázálaroccal szerelik fel. Egyidejűleg cáfolják azt a hírt, hogy egy elmebeteg fölött revolverrel be akart jutni Schuschnigg kancellár hivatali helyiségébe.

— Az európai időjárás hírei. Bécsből jelentik: A hőmérséklet alászállása következtében a lavinaveszély mulóban van. Sikertült az Aarberg, valamint a Gesaeuseonvonalat szabadá tenni s megindult a vonat forgalom. — A breton partok mentén hatalmas vihar dühög. Több halászhajó eltűnt. A hajózás teljesen megszűnt. A hajót nem tudnak kifutni a kikötőkből. — A lehülés következtében a Rajna mellékfolyói megállott az árnívemelkedés. — Az Adrián bóra dühög, a Földközi tenger felett több ponton nagy esők vannak.

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbeteg, valamint azok, akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el.

— Halálos áldozatokat szed a nátház. Bucurestiből jelentik: A náthajárvány tovább tart. Targovistában meghalt Deleanu szenátor és Diaconescu ügyvéd influenza után tüdőgyulladásban, mindkettő a dambóvitai politikai élet kiemelkedő alakjai voltak.

— Diplomáciai pályára előkészítő „főiskola” nyílt meg Németországban. Berlinből jelentik: Megnyílt 80 hallgatóval a diplomáciai pályára előkészítő főiskola, amelynek főirányítója Alfred Rosenberg, a nemzeti szocialista párt külügyi hivatalának vezetője.

— A „Dor Chádás” közgyűlése. Ma, szombaton este fél 9 órakor a „Dor Chádás” rendes közgyűlést tart a Zs. N. Sz. Saguna 7. sz. alatti székházában, melynek keretén belül Landó Jenő megkezdte „A zsidó nép szociológiája” című szemináriumot. Kérjük a tagok pontos megjelenését. Vendégeket szivesen látnak.

— Harok folynak Kinában a kommunista haderő és a kormánycsapatok között. Londonból jelentik: Sanghai jelentés szerint Csung-Csuang kínai tartományban harok folynak a kommunista haderő és a kínai kormánycsapatok között.

— Eltemették Bacalbasát. Bucurestiből jelentik: Tegnap temették el a Belu-temetőben Bacalbasa újságíró, a kamara korelnökét. Beszélték Saveanu kamaral elnök, Jean Zaharof az Unversul nevében, Sandulescu az Újságírószindikátus részéről, Bradisteanu az általános Sajtószövetség delegátusa, Lorin Popescu a hivatásos újságírók nevében. A gyászmenet megállt az Unversul palotája előtt, ahol Brailou a lap szerkesztősége részéről bucsuztatta elhunyt munkatársát.

— Macell, a horvát parasztpárt volt vezére jelöltséget vállalt a demokrata parasztpárt listáján. Belgrádból jelentik: Macell, a volt horvát parasztpárt vezére jelöltséget vállalt a demokrata parasztpárt és a szerb ellenzék közös listáján, mint listavezető.

— Pofozkodott a spanyol külügyminiszter. Madridból jelentik: Pascual Leone képviselő sértve érezve magát Rocha külügyminiszter beszédének egyes kiételeitől, mire sértő szavakkal támadt a miniszterre. Rocha erre felfofozta az agresszív képviselőt.

— Jean Tautu felépése az Újságíróklubban. Nagytehetségű fiatal tenorista mutatkozott be csütörtökön este az Újságíróklub szokásos hangversenyén. Tautu alig néhány nappal ezelőtt mutatkozott be az Operában és azonnal szerződést kapott. Az Opera jól választott: valóban olyan tenoristát szerződött, akinek erőes, hajlékony és minden áriát simulékony lágyssággal interpretálni tudó hangja gazdagítani fogja a dalszínház gárdáját. Az Újságíróklub közönsége lelkesen ünnepelte a fiatal énekest, aki sokat ígérő karriert kezdett a cluji Opera színpadán.

— Felozlatták a spanyolországi posta- és közlekedési alkalmazottak szakszervezetét. Madridból jelentik: Elrendítették a posta- és a közlekedést alkalmazottak szakszervezetének felozlatását.

— Eljegyzés. Kirschenbaum Szera és Csilag Zoltán Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Rövid hírek mindenünnen. Francia tudományos körökben mozgalom indult meg abban az irányban, hogy kieszközöltesék a Curie-házaspár földi maradványainak a Pantheonban való örök nyugalomra helyezése. — Hóman magyar közoktatásügyi minisztert február 14-re várják az olasz fővárosba, ahol aláírásra kerül a magyar-olasz kulturális egyezmény. — Davosban számos szarvast és özet fogtak el, amelyek nem kaptak táplálékot és elakadtak a hóban. — A Rajna melletti Leverkusenből repülőgép indult utba Ceylon felé maláriaellenes gyógyszerekkel. — Az amerikai Port Williams közelében vonat elütött egy tehérgépkocsit. Kilenc munkás szörnyethalt, öt súlyosan megsebesült a katasztrófánál. — A nemesfém tözde körében a mesterséges gyémánt előállításáról szóló híreket tözdei manőver kezdetének tekintik s nem tulajdonítanak nekik nagyobb jelentőséget. — Ma megkezdődött a francia gyarmatok gazdasági konferenciája Párizsban. — A Katovitz melletti Matild-bányában beomlás következtében két bányász meghalt. — Schacht dr Breslauban tartott beszédében a márka stabilitása mellett nyilatkozott. — Az Orláshegységben, az Elfalbaude közelében eltűnt szlói csehslóvák törzsiszték holt testét még nem sikerült megtalálni. Ma foly tatták a kutatást. — Ausztriában további egy évvel meghosszabbították a prágai Szocialdemokrat, a karlsbadi Neuer Vorwärts és a brüni Arbeiterzeitung kitiltását.

— Gyomor- és bélbántalmak, hasüregbeli vérpangás, izgékonyság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álomok, ijedőség, általános rosszullét, a munkaképesség csökkenése sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik.

MEGBIZHATO és enyhén ható

HASHAJTÓ az ARTIN a BÉLRENYHESEG és a SZÉKREKEDÉS minden formájának megszüntetésére

Teljesen ártalmatlan szer, mert nem tartalmaz drasztikus, hanem kizárólag enyhén ható anyagokat. Biztosan és fájdalommentesen hat. ARTIN különösen alkalmas a különböző betegségek, operációk után és a lábbadozás időszakában fellépő székrekedés kezelésére.

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

— A szász képviselők a numerusz klauzusz ellen. Bucurestiből jelentik: A szász képviselők és szenátorok tegnap Hans Ottó Róth elnöklete alatt megbeszélést tartottak a kamara egyik üléstermében. A megbeszélés tárgyát a numerusz klauzusz és szélsőséges nacionalizmus képezte. A szóvivők rámutattak arra, hogy a kisebbségeknek meg kell találniuk a módot az utóbbi időben megnyilvánuló rendkívül éles nacionalizmus ellen. Az utolsó két évben a kisebbségi politika válságon ment keresztül és a kisebbségek jogait nem respektálták.

— Házasság. Gara Iolya Budapest és Salamon Samu, a Hermes-cég baltagja, Targu-Mures 1935 január 29-én Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ismert zsebmetszőknek nem ad bérletet a CFR. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága utasította az összes vasuti államásokat, hogy ne adjanak ki vasuti bérletjegyeket Gutmann Samuel, Kotes Sándor, Kotes Jenő és Hanzon Gheorghe egyéneknek, akik ismert vasuti zsebtolvajok.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon ismerősöimnek, jóbarátimnak, akik felejtethetlen humor tragikus elhunytá alkalmából meleg együttérzésükkel és részvétükkel enyhítették fájdalmamon, anyám nevében is, ezton fejezem ki hálámat és köszönetemet. Salamon László.

— Iskolai rendőrséget szerveznek Bucurestiben iskolás lányok molesztálásának megakadályozására. Bucurestiből jelentik: Néhány fővárosi leányiskola igazgatósága közbenjár a rendőrségen bizonyos egyének ellen, akik valósággal szervezett módon molesztálják az iskolából kijövő lányokat. Egyesek autókkal állnak elő és felajánlják a diáklányoknak, hogy hazakísérik, mások a közeli uccasarkokon várnak rájuk és akaratuk ellenére kísérik. A tanárnők személyes tapasztalataikra hivatkozva figyelmeztették a szülőket, ne engedjék egyedül járni leányaikat, de még ez sem bizonyult elégségesnek. Hír szerint iskolai rendőrséget fognak felállítani.

UJ KELET Legújabb hírek

Olaszország locarnói alapokra akarja helyezni a londoni javaslatokat

Németország a rajnai zóna demilitarizálását fogja kérni a londoni javaslatokra adott válaszában

Két hét is el fog telni addig, míg Németország válaszolni fog. Olaszország meg nem döntött a légi Locarnóban való részvétel ügyében

A németek elutasítják a keleti paktumhoz való csatlakozást, mert igényeik vannak Keleten

Róma, február 8. A Popolo d'Italia berlini jelentése szerint esetleg két hét is eltelhet addig, amíg a német kormány megadja válaszáat a londoni javaslatokra. Berlinben úgy hírlik, hogy kérni fogják a rajnai zóna demilitarizálásának feloldását s ennek ellenében hozzájárulnak ahhoz, hogy a francia hadsereg létszámánál a német jelentősen kisebb létszámú legyen. A németek elutasítják a keleti egyezményhez való csatlakozás gondolatát. A Tribuna is arról értesül, hogy német szempontból fontosnak tartják a nyugati és a keleti problémák kettéválasztását. Nyugaton hajlandók a határok tekintetében garanciális megállapodáshoz hozzájárulni, de Keleten igényeik vannak.

A Times római értesülései szerint olasz hivatalos körökben az a felfogás kezd kialakulni, hogy helyesebb lenne az angol-francia javaslatokat teljesen a locarnói alapra helyezni. Ugy hírlik, hogy Olaszországban ellenzéke van a légi locarnóhoz való csatlakozásnak.

A Reuter távirati iroda római munkatársa azt az értesítést szerezte, hogy Olaszország még nem döntött a légi locarnóban való részvétel kérdésében. A jelek szerint az olaszok meg akarják várni válaszáuk előtt a németek állásfoglalását.

Macdonald a francia-angol egyezmény jelentőségéről

London, február 8. (Rador.) Macdonald beszédet tartott Lutonban. Többek között kijelentette, hogy a francia-angol egyezmény a leghatályosabb eszköz a támadások ellen, amit valaha az országok diplomáciája létesített. Az az állam, amely repülőit támadásra küldené más állam ellen, szemben találna magát egy olyan rendszerrel, amely lehetetlenné tenné sikerét. Az egyezmény nagy lépés a béke felé, amikor a háború lehetetlenné válik és elképzelhetetlen lesz. Reméli, hogy Németország újból megjelenik a Népszövetségben, becsületes félként tárgyalva Franciaországgal a biztonság problémájáról.

Egyidejű londoni jelentés szerint Grandi londoni olasz nagykövét tegnap este megbeszélést folytatott sir John Simon külügy-miniszterrel s kifejtette kormány álláspontját a javaslatok tekintetében. Ugy hírlik, hogy Olaszország egyszerűsítést ajánlott. Azt kívánja, hogy a meginduló nemzetközi tárgyalások eredményeként egyetlen diplomáciai irat jöjjön létre.

Hollandia kedvezően itéli meg a francia-angol légügyi meg egyezést

Párizs, február 8. Az Intransigeant berlini jelentés szerint kedvezően fogadták Berlinben Laval egyik hollandiai lapnak adott nyilatkozatát, amelyben újabb közeledési hajlandóságáról tesz tanubizonyosságot. A lap munkatársát akként informálták Berlinben, hogy a német válasz a londoni javaslatokra ellenjavaslatokat fog tartalmazni. A Paris Soir úgy tudja, hogy a német kormány fel fogja vetni válasza keretében a Rajna-vidék demilitarizálása megszüntetését. A lap eleve tiltakozik a német

igénye lehetősége ellen.

A hollandiai Telegraph azt hangoztatja, hogy a londoni légügyi meg egyezés előnyös kihatású lesz Hollandiára.

Párizs, február 8. Koester párizsi német követ visszaérkezett Berlinből állomáshelyére. A követ kijelentette az újságíróknak, hogy német részről a londoni javaslatokat tárgyalások bevezetőjének tekintik.

London, február 8. Sir John Simon repülőgépen Párizsba utazott, hogy részt vegyen a francia-angol kereskedelmi kamara vacsoráján.

Róma, február 8. A népszövetségi narmas Aloisi-bizottság eljuttatta döntését a Saar-vidék nemzetközi hadereje főhadiszállásához a haderő csapattestjeinek elvonulási időpontjait illetően. Eszerint a holland kontingens február 16-án, a svédek 18-án hagyják el a Saar-területet. Az angol tankok 25-én vagoniroznak be, 26-án feloszlak a főhadiszállás, 28-án távoznak az olasz tankok s március elsejére, a német átvétel idejére a nemzetközi haderő egyetlen katonája sem lesz már a Saar-vidéken.

A román bankok helyzete a konkordátum után

Bucuresti, február 8. A Banca Nationala kimutatásában a következő adatok szerepelnek a román bankok helyzetére vonatkozólag az adósságok likvidálását bevezető törvény alkalmazása folytán: A fővárosban bejegyzett 115 bank közül 8 nagybank visszautasította a törvényes intézkedéseket, hogy az adósságok likvidálását bevezető törvény miatt ért veszteségek egy részét hitelezői viseljék. 20 bank leszállítást ért el hitelezőinél és meg egyezést kötött. 85 banknak likvidálni

kell. Vidéken 824 bejegyzett bank közül 29 abban a helyzetben lesz, hogy teljes mértékben eleget tud tenni kötelezettségeinek, 155 meg egyezésre jutott hitelezőivel, 73 a speciális választottbíróshoz felfolyamodást jelentett be, 70 banknak likvidálni kell, 37 konkordátumot kért, míg a többi 360 banknak meg kell szólnie. Összesítve a létező 939 bankból kb. 400 fennállása biztosítva van.

A Tischler-féle erdők kisajátítása fölött hajbakapott a kormánypárt az ellenzékkel

Calinescu válaszol egy többségi képviselőnek a Tischler-üggyel kapcsolatos vádjaira

Bucuresti, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A kamara ma délutáni ülésén Armand Calinescu volt nemzeti parasztpárti alminiszter válaszol azokra a vádakra, amelyeket Honoriu Banescu többségi képviselő emelt ellene a Tischler-féle erdők kérdésében tanúsított magatartásával kapcsolatban. Banescu azzal vádolta meg Calinescut, hogy az ügyben döntőbírói szerepet vállalt és ezért 500 ezer lejes honoráriumot kapott.

Calinescu felszólalásában tiltakozik ezellen és ismerteti a Tischler-kérdés egész komplexumát. Elmondja, hogy a Tischler tulajdonát képező 15 ezer holdas erdőséget az elsőfoku bizottság teljes egészében kisajátította. A Comitetul Agrar ezt a döntést nem hagyta jóvá és haterzer holdat meg hagyott Tischlernek. A kerületi agrárbizottság másodoszor is az egész erdőség kisajátítása mellett döntött, viszont a Comitetul Agrar ismét visszaadott Tischlernek haterzer holdat. Az ezzel elégedetlen mőcök megakadályozták Tischlert az erdőségek kiaknázásában, mire Tischler Mór a kormányhoz fordult és megvételre ajánlta fel az államnak a tulajdonát képező erdőket. A minisztérium elvben elfogadta ezt a megoldást. Tischler 191 millió lejt kért, a

minisztérium 65 millió lejt ajánlott fel. Tischler javaslatára az ügy döntőbíróvá el került, amelynek egyik bírója én voltam. En azt javasoltam, hogy a haterzer holdért 18 millió lejt fizessenek Tischlernek. Igyekeztem tehát az állam érdekeit szolgálni. A megállapodás értelmében a döntőbírónak két-kétszáz ezer lejes honorárium járt volna. En a nekem járó kétszáz ezer lejről lemondtam.

Banescu: Az ön nagylelkűsége nem segít az államon, mert a másik két döntőbíró 70 millió lejt szavazott meg Tischlernek.

Ezután Nabescu különböző vádakkal illeti Calinescut. Parázs vita keletkezik, amely a kamara ülésének nagy részét igénybe veszi. Ghelmegeanu és Madgearu kelnek Calinescu védelmére. A szenátus ülésén Angelescu közoktatásiügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be egy román orvosi akadémia létesítésére vonatkozólag.

Danielopol professzor védelmébe veszi Holvin francia tanárt, akinek a bucaresti orvosi fakultására való leszerződését éles kritika tárgyává tették a kamarában.

Patra Ulea nemzeti parasztpárti kéri a hadügyminisztériumot, szerezzen érvényes elemi oktatásról szóló törvény azon rendelkezésének, amely szerint a hét elemi iskolát végzett egyének katonai szolgálat ideje megrövidül.

Gyárfás Elemér a pénzügyminisztériumhoz intézett bejelentésében kéri, hogy a katonai nyugdíjakból ne vonjanak le különböző adókat. Egy másik bejelentésében a rokkantak illetményeinek folyósítását kéri.

D. R. Ioanitescu vádolja a kormányt, amely a vascamegyei részleges választással kapcsolatosan megakadályozza a szavazólapok kiosztását.

Pop Valer dr. igazságügyminiszter intézkedéseket ígér és biztosítja D. R. Ioanitescut arról, hogy a kormány örködni fog a választások tisztasága fölött.

Halálos gázolás a bucaresti szosszén

Bucuresti, február 8. A szosszén tegnap este halálos balesetet okozott egy taxisorfőr, amelynek áldozata egy jólöltözött hölgy. Az autó elütötte az uttesten átmenőt és továbbrobogott. Egy arra járó embernek sikerült feljegyeznie az autó számát. Az áldozatot a Filantropia-kórházba szállították, de rövid szenvedés után meghalt. Ruhájában nem találtak semmilyen iratot, amely nyomra vezethetné a hatóságokat. Kikötést így homály fedi. A gázolás saffort sikerült letartóztatni Vasile Lungava személyében, aki azonban tagadja tettét, akinek ellene szólnak a sérthetetlen talált véres nyomok. Az autóban állítólag mulatózók ültek. A nyomozás folyik.

900 méterrel meghosszabbítják a haifai kikötőt

Haifa, február 8. Megírta az Uj Kelet, hogy miután a tengeri kereskedelem lebonyolítására kicsinek bizonyult az új haifai kikötő, a kormány elhatározta annak kibővítését. A kormány műszaki osztálya elkészítette a kikötő kibővítésére vonatkozó tervet, melyet jóváhagyás végett a londoni gyarmatügyi hivatalhoz továbbították. A terv szerint a jövőben négy nagy hajó helyett nyolc nagy hajó fog tudni kikötni és kirakodni a kikötőben. A kikötőt 900 méterrel meghosszabbítani. A kibővítés költségei 650 ezer fontot tesznek ki.

Izgalmas öngyilkossági kísérlet a Bégánál

Timisoara, február 8. A Bega timisoarai szakaszán a befagyott csatornán a város munkásai dolgoztak, akik nagy jégtáblákat vágtak ki a folyó felszínéről. Javában folyt a munka, amikor izgatott fiatal asszony jelent meg a parton és mielőtt megakadályozhatták volna, a jégtáblák által el távolított helyen maradt ürbe ugrott. A munkások hosszas fáradozással, kampós rudakkal húzták partra az öngyilkosjelöltet, aki védekezett a kimentése ellen. Az asszony, amikor a partra került, szó nélkül elrohant a folyóparttól és még a nevét sem volt hajlandó elárulni a munkásoknak.

Olvassa az Uj Keletet
Olvassa az Uj Keletet
Olvassa az Uj Keletet

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Taxa postala
plătite în num.
No. 224713/930.

10. Telefon: 9-77.
Havonta 110, neg.
Évre 600, egészévre 12.
Földre: Havonta 2, neg.
Féltre 13, egészévre 20.
KÉLETT az erdélyi és
déség egyetlen politikai
Cikkeink utánnyomásai
rás megjelölésével en

Dr. Schuschnigg osztrák zsidók

Ausztria azon pechekozik, melyek a keletnek a nemzetközi politikában Olyan ország, melynek nemzetközi közvetlen gyámsága. E nélkül gát.

Ezért van az, hogy a kormánya bepolitizál felé sandít, vajjon létezik mondanak odakülszében zaban tesz-vez.

Schuschnigg kancelligyekezet, hogy úgy hogy az kifelé is jó sikertül is neki. A zsidó példán nem sikerül.

Schuschnigg olyan szik inaugurálni, hogy megtefele és kifelé Befelé: megtisztít bankéletet, a közoktatás gazdasági életet az országában, kifelé ságis képet igyekszik eként szólv:

„Nem uraim, én nem ittem, ne tessék rosszat gondolni... Halkalmaztat kihajított... vagy megdókat, — ez kérem szocialisták voltak tehettek arról, hogy az illetők Hogy a zsidókat... hát istek zsidó kezében voltak és kell bank. Hogy a gedem érvényesülni a tehettek: a zsidók zsidó és nem osztrákoknak.

Ilyeneket mond Se amikor ilyeneket lehet rágonolni. Na kezete ugyanis hiába ban: távolról sem mindaz, amit Schuschnigg el. Kint: a civilizáció tudja, hogy Ausztriában rezsim áll a kormány. Maga a nyilatkozat a külföldnek szánt képpen, hogy az befelét ezt legelőnkebben. Kus akart lenni, ami 5 ellitit azt az antiemet faji szempontok itél Hiter zsidó politikában azt a kérdésemizmus, amelyedés ugyanis magát nyilatkozatából.

De a felelet is. Olyan antiszemita mely kifelé meg alszinezetet, hogy befunkát végezhessem. mus okos akar len bizonyos zsidóknak, többet vehessen el Schuschnigg dr. szedelmesebb, mint a. Az osztrák zsidó irigylésemiflő.

Jányitott de

A demokrácia elrel érvelnek azzal igazsággal, hogy az pol nem érettek ar és a saját érdekük kat.

Arra hivatkoznak tömegei képtelenek ket és a legtöbbszak nak esnek áldozatu Látszatra ezek a nősen, ha a németek szük analízis alá, olég magas fokán amelyek saját hat ták.

A demokrácia el